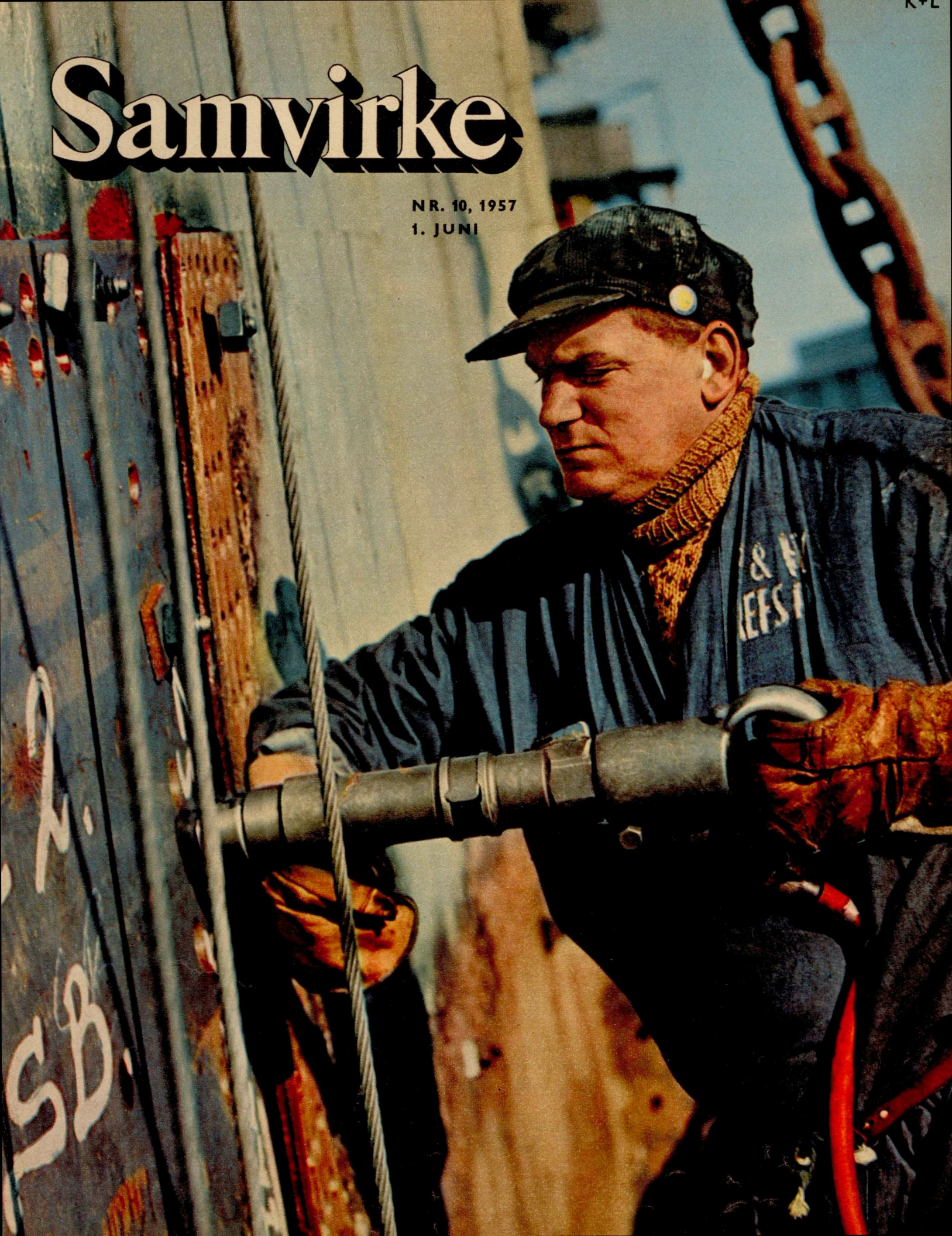

Samvirke

NR. 10, 1957
1. JUNI

Bisp Asser kunne ikke finde på

En smuk sommerdag i året 1128 tog bisp Asser mod fornemme gæster uden for sin domkirke i Lund - eller mere korrekt sagt, på den byggeplads, hvor den store og senere så berømte domkirke var under opførelse på Knud Lavards bud.

De fornemme gæster var tyske gejstlige, som var kommet rejsende fra den fjerne by Bamberg, dengang en stor og såre kendt kirkestad. Nordens gammeldags livsform og ikke mindst de forældede byggemetoder, man der anvendte, forundrede tyskerne. Men der var andet, som også gav dem anledning til undren.

Efter den tids gode skik og brug medbragte de tyske gejstlige kostelige gaver, herimellem en meget kostbar bispekåbe og en stor krukke balsam. Gaverne blev højtideligt overrakt bisp Asser, og han - ja, han anede ikke, hvad han skulle give til gengæld. Fortvivlet ransagede han sin hjerne for at finde på en passende gave, og enden på det hele blev, at han gav sine gæster - en tønde smør!

Den situation, bisp Asser befandt sig i, er heller ikke ukendt i vore dage. Vi kender alle det, at vi pludselig skal finde på en gave. Selv om man ofte

kan få det rigtige indfald, hænder det i mange tilfælde, at man blot går hen og køber en rent tilfældig ting.

Dette er i grunden synd, for er det ikke en smuk, gammel skik at give gaver?

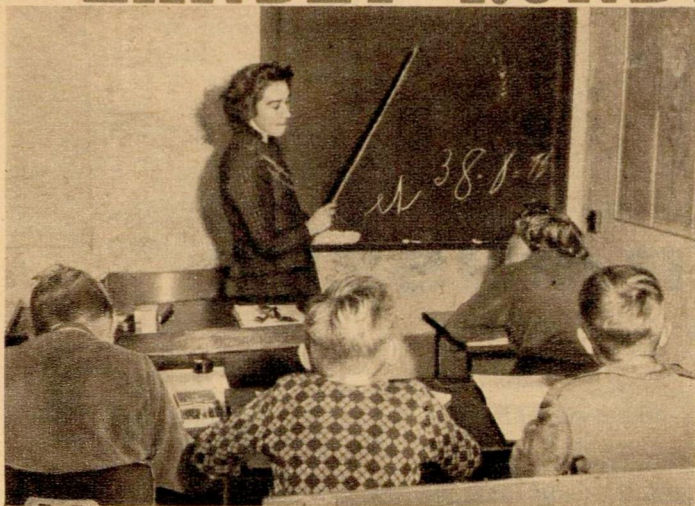
Næste gang, det kniber med gave-opfindsomheden, kom da ind i Andelsbanken og køb en gavecheck.

Sådan een kan man da ikke komme med! siger De. Hvorfor ikke? En gavecheck er en gave, der præsenterer sig smukt på gavebordet. Det er en god og anvendelig gave ved så at sige enhver festlig lejlighed. Modtageren kan hvorsomhelst og nårsomhelst disponere over det beløb, checken lyder på. Og en gavecheck kan også betyde den første begyndelse til en opsparing, når den indsættes på en bankbog i Andelsbanken.

Hvis De selv får en gavecheck som gave og ikke i øjeblikket ved, hvad De vil købe for pengene, kom da også ind i banken og indsæt checken på en konto. Måske får De lyst til efterhånden at sætte flere penge ind med et bestemt formål for øje. Lad os tale om det - vi har flere kontoformer og skal nok finde frem til den, der passer Dem bedst.

ANDELSBANKEN

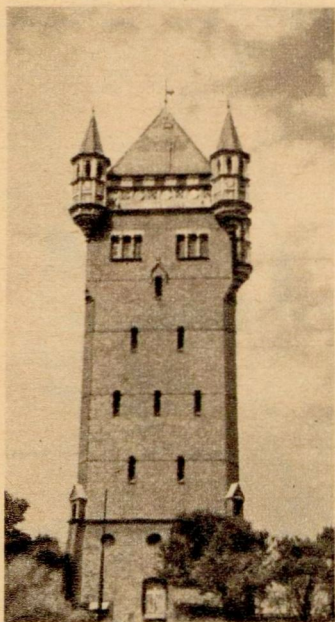
LANDET RUNDT

DEN MINDSTE. Skolen på øen Hjelm kan vistnok gøre krav på betegnelsen Danmarks mindste. Lige efter jul havde skolen det største elevtal nogensinde, nemlig 4 elever. For tiden er tallet 2. En overgang var man nede på en enkelt elev. Elevtallet svinger alt efter som de skiftende fyrassistenter og fyrpassere har skolesøgende børn eller ikke. Til april skiftede man fyrpasser, hvorfor klassen blev halveret, så der nu kun er fyrmesterens 2 børn. Læreren på øen er fyrmester Thomsens hustru, fru Karen Thomsen. Der bor 4 familier på Hjelm, nemlig fyrmesteren, fyrassistenten, fyrpasseren og en gårdejer.

MINDERIG. Koberg præstegård på Vestlolland (197 år) står foran nedrivning, hvis menighedsrådets 7 stemmer mod 1 skal gøre udslaget. Stedets biskop, Kirkeministeriet og Nationalmuseet ønsker den smukke gamle gård bevaret. Det samme gør befolkningen på egnen. Præstegården i Koberg er digterbrødrene Poul Martin Møllers og Chr. Winthers barndomshjem. Menighedsrådet har vedtaget i stedet at lade opføre en ny præstegård til ca. 120.000 kr. Det er ganske vist noget mindre, end det ville koste at restaurere den gamle. Til gengæld har Kirkeministeriet tilbudt at yde halvdelen af udgifterne ved restaureringen, mens sognet selv må bære alle udgifter til en ny præstegård. Dette har menighedsrådet ikke taget hensyn til. Nu er det spændende at se, om befolkningen på egnen kan redde digterpræstegården.

STÆVNE. Den 29. og 30. juni invaderer ca. 800 brugsforeringsmedhjælpere fra hele landet Esbjerg til et stort stævne, arrangeret af Brugsforeningsmedhjælperforeningen og FDB i samarbejde. Besøget gælder tobaksfabrikkerne, og i forbindelse med stævnet er iværksat en storstilet tobakskampagne med præmier til de brugsforeninger, der opnår de bedste resultater. Den unge, moderne by har intet gammelt at skilte med, dens vandtårn vil dog gerne give indtryk af at høre en ældre tid til. Smukt eller ikke, er udsigten fra tårnet storslået. Et lignende medhjælperstævne holdtes i fjor i Svendborg med ca. 700 deltagere.

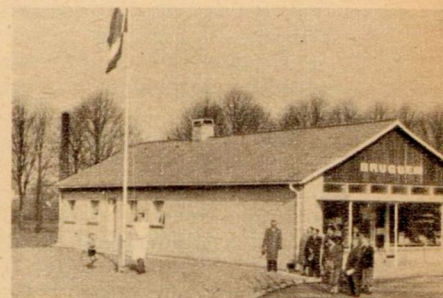
KVINDELIG SKIBSOFFICER. Fanø navigationsskole har på sidste hold haft 3 piger, der tog radiotelegrafisteksamen. Efter forlydende vil den ene af pigerne uddanne sig til skibsofficer.

GOD IDE. Præsterne ved Roskilde domkirke har fået den gode ide at indrette børneparkering, mens forældrene overvåger gudstjenesten. Legetanter eller onkler tager sig af børnene så længe gudstjenesten varer.

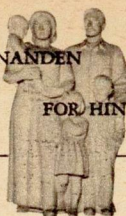

STRANDING. Ved Grønhøj syd for Løkken fandt man denne tyske afmærkningsbøje. Kolossen, der vejer ca. en ton, havde i uroligt vejr revet sig løs fra sin plads ved indsejlingen til Elben. Pr. landevej og tog kommer den nu tilbage til sin rette plads.

STOR DAG. I Haderslev Østeramt, har man indtil for kort tid siden ikke kunnet finde en eneste brugsforening. Nu er der rådet bod herpå, og den første brugs i denne del af landet blev indviet i Øsby under stor interesse fra befolkningen i Øsby og omegn. Efter morgens højtidelige flaghejsning var der senere reception i den smukke brugs (indrettet som moderne selvvalgsbutik). Om aftenen var der fest med sønderjyds kaffebord. Bestyrelsen for den nye forening har udført et stort arbejde, og Anders Jespersen Juul er antaget som uddeler. Der startedes med kontant betaling.

Forsiden: På skibsbygningens område indtager Danmark en fremtrædende plads i nationernes rækker. Et vigtigt led i jernskibsbygningen er nitningen, og vort billede i serien: Det arbejdende Danmark, er denne gang fra et af vore store skibsværfter, hvor nitteren er i arbejde med den store trykluftshammer, eller tryklufthammern, der samtidig med at presse nitten (naglen) gennem pladerne også former nitte-hovedet alt efter formålet. Nitteren er dog ikke længere tonegivende i skibsbyggeriet, sammensvejsning af skibspladerne trænger sig stadig mere frem.

HVOR ER GRÆNSEN?

INGEN SAG er politisk så misbragt som spørgsmålet om brugsforeningsskatten, sagde venstre-folketingsmanden grosserer Anker Lau ved et stort købmandsmøde lige før valget, hvor samtidig handelsminister Lis Groes, den konservative borgmester Weikop og den radikale fru Gloerfeldt-Tarp stod for skud og blev stillet overfor en serie spørgsmål – fortrinsvis med brodden vendt mod brugsforeningerne og „kooperationen“.

Mødet angik på sin vis brugsforeningerne lige så meget som købmændene og rakte på adskillige punkter ud over selve valgslaget.

Anker Lau var ikke tilhænger af aktieselskabsbeskatningens anvendelse på brugsforeningerne, men foretrak den nuværende andelsbeskatning opretholdt, fordi den sikrer, at brugsforeningerne „ikke ved at sætte priserne ned kan unddrage sig skat“. Brugsforeningernes opgave var jo ikke at tjene penge, sagde han.

Sjældent har man fra en af de private erhvervs folk fået en mere åben indrømmelse af det faktiske forhold, men Anker Lau drog ikke den naturlige konklusion heraf: Ingen indtægt, ingen skat. Tværtimod ønskede han satserne i den nuværende andelsbeskatning strammet, så der opnås „skattemæssig lighed“.

DENNE udtalelse faldt som svar på, at formanden for Københavns Købmandsforening hr. Steen Jørgensen under diskussionen havde krævet brugsforeninger beskattet som aktieselskaber i alle led: Detailhandel, engros-virksomhed og produktion. Intet mindre!

Handelsminister Lis Groes erklærede sig villig til at medvirke til en udligning af en-

hver forskel, som det i øjeblikket arbejdende skatteudvalg måtte kunne konstatere. Men i den betænkning, som i fjor blev afgivet fra det såkaldte embedsmandsudvalg, fandtes ingen holdepunkter for påstanden om et skatteprivilegium for brugsforeningerne. Tværtimod fremgik af udvalgets gennemsnitsberegninger, at uddeler + brugsforening betalte mere i skat pr. 100 kr.s omsætning end købmænd (1,35 mod 1,03 på landet, 2,27 mod 2,25 i byerne). Forhåbentlig giver det nu nedsatte udvalg os et materiale, der gør en direkte sammenligning mulig. Ingen bør sejre i konkurrencen som følge af særfordele, hverken brugsforeninger eller købmænd.

På dette punkt var fru Groes principielt på linie med venstres Thorkild Kristensen, som under en skattedebat i folketinget i fjor indtog det standpunkt, at kun ved at måle skatteydelsen på omsætningen, opnår man mulighed for at drage sammenligninger mellem de to parter.

Nu skal det altså vise sig, om det sidst nedsatte skatteudvalg kan finde vejen til et holdbart sammenligningsgrundlag, men købmændenes store drøm om at få slået brugsforeninger og alle andre andelsforeninger i hartkorn med aktieselskaber, kan de skyde en hvid pind efter. Dette fata morgana var der – kunne man forstå på mødets forløb – ingen politisk dækning for.

ET andet af købmandsmødets store diskussionsproblemer var spørgsmålet om, hvordan partierne stiller sig til et eller fler-butikssystemet, når næringsloven skal revideres – og hvilke konsekvenser det vil få for virksomheder med filial-

butikker som H.B., Irma m. fl.

Handelsminister Lis Groes ironiserede over, at købmændene på dette punkt altid var parat til at lade deres begejstring for den frie konkurrence i stikken til fordel for en beskyttelseslovgivning, blot de tror den er i deres interesse.

For fru Groes var det afgørende, at varerne fordeles så billigt som muligt. Sejrer den store butik på den mindres bekostning, må vi affinde os med det – trods al sympati for den lille købmænd. Men så galt går det vel næppe heller? Ved siden af billige kædebutikker og supermarkeder vil – mente fru Groes – kunne trives købmandsforretninger, baseret på kvalitet, service og personligt kendskab til kunderne.

Skal filialforbudet slettes af næringsloven, tilføjede hun, sker det naturligvis ikke for brugsforeningernes skyld, men for at gennemtvinge den mest rationelle varefordeling, altså for forbrugernes skyld.

I Anker Laus øjne var derimod bestræbelserne for at få slettet filialforbudet slet og ret et forsøg på fordækt socialisering – et led i det politiske kapløb om at udrydde den sidste rest af en fri mellemstand. Al den megen snak om stordriftens fordele skyder langt over målet, hævdede han. Hvor det drejer sig om handel, er der ingen, der arbejder billigere end den lille detailhandler. Kommer der en krise, og de store varefordelelsesforetagender kommer i knibe, er det staten, som skal redde dem ved forskellig slags støtte. De små forstår meget bedre at tilpasse sig enhver situation.

Selv hr. Weikop kunne ikke komrerrere med Anker Laus dommedags-standpunkt: At filialforbudets ophævelse og

stordrift i butikshandelen ville betyde næringsfrihedens ruin.

Hr. Weikop ville nok bevare filialforbudet i øjeblikket, men var dog ikke mere fast i troen, end at han kunne tænke sig en „handel“, gående ud på at filialforbudet gives i bytte for, hvad han kaldte „ligelig beskatning“.

Fru Gloerfeldt-Tarp erklærede, at hun som forbruger nødvendig vil undvære nogen af de forskellige butikformer, som er vokset op ved siden af de gamle. Man måtte drage omsorg for, at storkapitalen ikke

Rich. J. Eriksen

Direktør Rich. J. Eriksen i Andelsbanken døde den 5. maj, 60 år gammel, efter et liv, der var viet andelsbevægelsens bank. Arbejdet havde slidt på dir. Eriksen, og kun med opbydelse af al sin karakteristiske energi og viljestyrke trodsede han en svær sygdom og deltog så sent som den 26. april i bankens generalforsamling – for

kvæler den lille købmand alene ved sin finansielle overlegenhed, men på den anden side måtte købmændene selv finde midler til igennem indbyrdes samarbejde at sikre sig modstandskraft overfor stordriftsformerne.

EN absolut fiasko hentede købmandsmødet sig på oplægget til en diskussion om spørgsmålet: Hvor er grænsen for politisk propaganda?

For at ingen skulle misforstå hensigten med dette diskussionsemne var der udarbejdet et veritabelt anklageskrift, fordelt som tryksag til alle mødedeltagere, indeholdende et mærkeligt sammensurium af tilfældige udtalelser på tilfældige møder af politikere og kooperatører. Meningen med disse udtalelser i øst og vest, revet ud af deres sammenhæng og derefter sammenflicket efter mødeledelsens hovede, var at føre en slags bevis for, at „kooperationen skal bane vejen for den socialisering, som man ikke har kunnet opnå på anden måde“.

Tænk hvis brugsforeningerne på samme måde havde indkaldt ministre og ansvarlige politikere til at udtale sig om, ad hvilke krogveje til samfundets fordærv landet kan tænkes at blive ført ved købmændenes hjælp, bedømt ud fra hvad deres organisationsledere og fortalere i folketinget har sagt hist og her. Der kunne samles en køn buket af mærkværdige eksempler på frikonkurrencens udvækster og misdannelser i købmandskredse, tjenlige til på det alvorligste at mistænkeliggøre købmandsstandens forhold til det øvrige samfund.

Gang på gang er det blevet erkendt, endog fra de mest kompetente kredse indenfor bykooperationen, at kooperationen er et økonomisk demokrati, helt uafhængig af politisk partitagen, og at den ingen socialiseringsformål efterstræber. Så det synes snarere at være fra brugsforeningernes side, spørgsmålet må rejses: Hvor er grænsen ...?

Den eneste af de udspurgte politikere, som fandt sig for-

anlediget til at svare, var fru Groes, men hun lagde til gengæld heller ikke fingrene imellem, da hun karakteriserede det som „barnligt og dumt for den, der kender blot lidt til forholdene“ at fremsætte påstanden om kooperationen som banebryder for socialisering. Se blot på de mænd, som står i spidsen for den danske brugsforeningsbevægelse, og man vil forgæves finde noget omhelst holdepunkt for socialiseringspåstanden. At socialdemokratiske politikere fremhæver kooperationens indsats imod urimeligt høje priser er jo blot at konstatere en realitet og kan ikke bebrejdes hverken dem eller bevægelsen. Den eneste ensidighed, som lader sig påvise i forbindelse med brugsforeningernes forhold er, at de *ensidigt* plejer forbrugernes interesser, fastslog fru Groes. Kan man forarges over det?

De samvirkende købmandsforeningers direktør hr. Gade følte sig i hvert fald kaldet til – som deltager i diskussionen – at udtrykke sin forargelse over at liberale og socialister kan

samarbejde om brugsforeningerne. Af landets 2000 brugsforeninger er de 1700 landforeninger, sagde han, men det er byforeningerne, der påvirker flertallet til at følge socialiseringslinien. Der eksisterer et meget stærkt makkerskab mellem venstrefolk og socialdemokrater på dette område. Er man klar over dette makkerskab?

HR. GADE syntes, det var så alarmerende, at det skulle råbes ud på gader og stræder.

Vi synes lige omvendt, at det er et af de mest opmuntrende træk i en tid med tilløb til skarpere classeskel, end landet har kendt det i mange år.

Andelsbevægelsen er et af de områder, hvor arbejdere og bønder kan mødes i et gnidningsløst samarbejde. Såvidt har hr. Gade ret! Men lad os håbe, at det kan blive broen til et langt større og – på trods af alle vaneforestillinger – ganske naturligt samarbejde mellem arbejdere og bønder, landets to største producentgrupper.

Så har hr. Gade ikke råbt forgæves på gader og stræder.

ikke at forsømme sin vigtige opgave: at gennemgå regnskabet og forklare de store tals betydning.

Fra 1933 var direktør Eriksen medlem af bankens direktion efter forud i otte år at have ledet Aalborgafdelingen, og fra 1939 var han bankens førstedirektør. I 25 år har dir. Eriksen således beklædt en vigtig nøglestilling inden for andelsbevægelsen. Det var en ansvarsfuld gerning, der har sat sig dybe spor ikke alene i bankens tilværelse, og han må tilskrives en væsentlig del af æren for den store banks grundfæstede position.

Man beundrede dir. Eriksen og man mærkede hans personlighed og havde ikke talt længe med ham, før man forstod, at den tilsyneladende kølige bankmand levede for andelssagen, forstod dens inderste væsen og kun havde dens held og fremgang som ledetråd. Derfor er direktør Eriksens bortgang et stort tab for Andelsbanken, og et lige så stort tab for den danske andelsbevægelse.

SA TAGES DER FAT: Billedet viser den nybakte varehusforenings ledelse, samlet til sit første bestyrelsesmøde den 6. maj i København, 11 dage efter den stiftende generalforsamling i Ålborg. Fra venstre uddeler Kuno Knudsen, Skive, husholdningslærerinde Aase Andreasen, husmandsskolen, Vinding, dir. Eigil Jørgensen, der på mødet valgtes til vare-

husforeningens direktør, dernæst følger bestyrelsens formand, Henry Hansen, Ålborg, forstander J. Th. Arnfred og yderst til højre forstander Frode Aagaard. Bestyrelsen traf ved denne lejlighed den endelige beslutning om, at alle manufakturmagasinene, bortset fra Holbæk-magasinet, overgår til det nye selskab senest pr. 1. oktober. Som be-

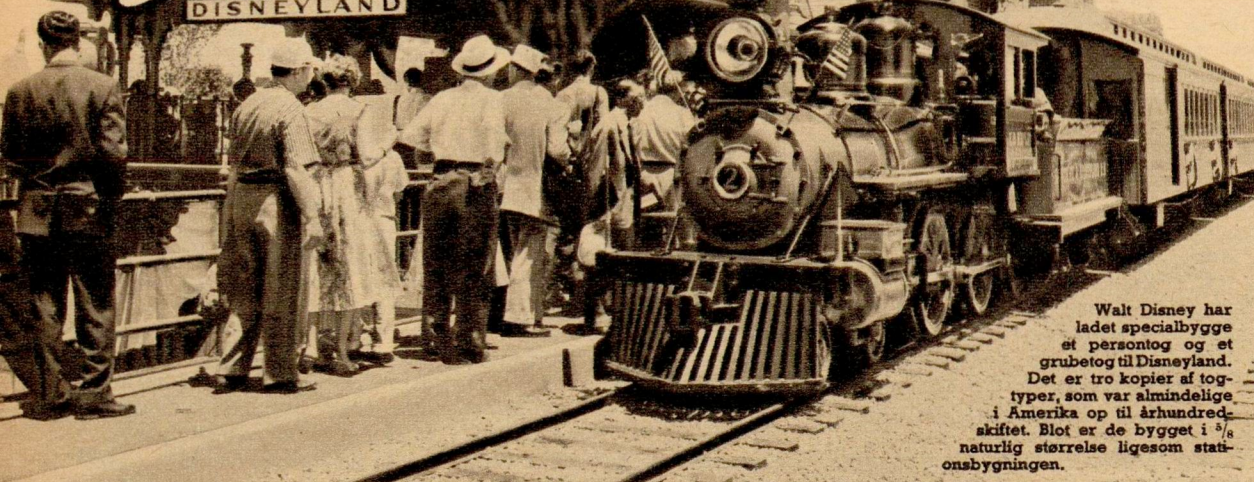
kendt bliver der åben handel i magasinene, og centralledelsen får sæde i Ålborg sammen med det stedlige magasin – en praktisk placering, ikke alene fordi hovedparten af varehusforeningens magasiner er jyske, men også fordi ledelsen herved opnår daglig kontakt med det største af dem, Ålborg-magasinet, der ligger i Bispensgade.

VELKOMMEN I DISNEYLAND

4 millioner mennesker om året

besøger Walt Disneys „magiske kongerige“

Walt Disney har ladet specialbygge et persontog og et grubetog til Disneyland. Det er tro kopier af togtyper, som var almindelige i Amerika op til århundredsskiftet. Blot er de bygget i $\frac{3}{8}$ naturlig størrelse ligesom stationsbygningen.

BÅDEN glider langsomt af sted på jungleflodens brune, grumsede vand. Træerne på begge sider er så frodige, at bådens fører ustanselig må bøje grene og lianer til side, farvestrålende tropiske fugle og skræppende aber befolker trætoppene, indfødte kryber lurende i græsset langs bredden, flodheste, næsehorn og elefanter dukker uventet op med hæse brøl. Pludselig viser en kæmpekrokodille sig i vand-skorpene og går til angreb på båden, men flodskipperen har heldigvis øjnene med sig, river pistolen fra bæltet og sender bæstet til bunds med et par velrettede skud...

Adskillige tusinde børn og voksne oplever hver dag en så spændende og eventyrlig færd. Hvem som helst kan komme med, blot han vil ofre rejsen til Los Angeles og betale entreen til Disneyland – den fantastiske miniatureverden, filmkunstneren Walt Disney har skabt af et øde, californisk landområde. Selv regner Mickey Mouse's og Anders And's fader Disneyland for det største kunstværk, han har skabt – større end verdensberømte tegnefilm som „Snehvide“ og „De tre små grise“, større end naturvidenskabelige dokumentarfilm som „Den levende ørken“.

– Disneyland er mit kongerige, siger han. Her skal generationer søge kundskab og finde glæde. Ingen har tidligere kunnet udtænke noget lignende. Disneyland er uden sidestykke.

Junglefloden med den rasende krokodille er kun en detalje i dette magiske kongerige.

Man starter turen gennem Disneyland i en utrolig gennemført kopi af en lille amerikansk by, som den så ud ved sidste århundredsskifte. Her spiller en biograf glemte stumfilm fra filmens tidligste barndom, gaderne oplyses af gaslygter model 1902, byens eneste bil er af år-gang 1905, og ellers besørger trafikken af hestetrukne drosker og et tog, der er en nøje kopi af dem, der krydsede prærien, mens indianerkampene endnu stod på. Den eneste afvigelse fra de historiske forbilleder er den, at kopierne her er sat ned til $\frac{3}{8}$ størrelse.

Disneylands øvrige terræn er delt op i fire hovedafdelinger: Fantasilandet, Nybyggerlandet, Eventyrernes land og Morgendagens land.

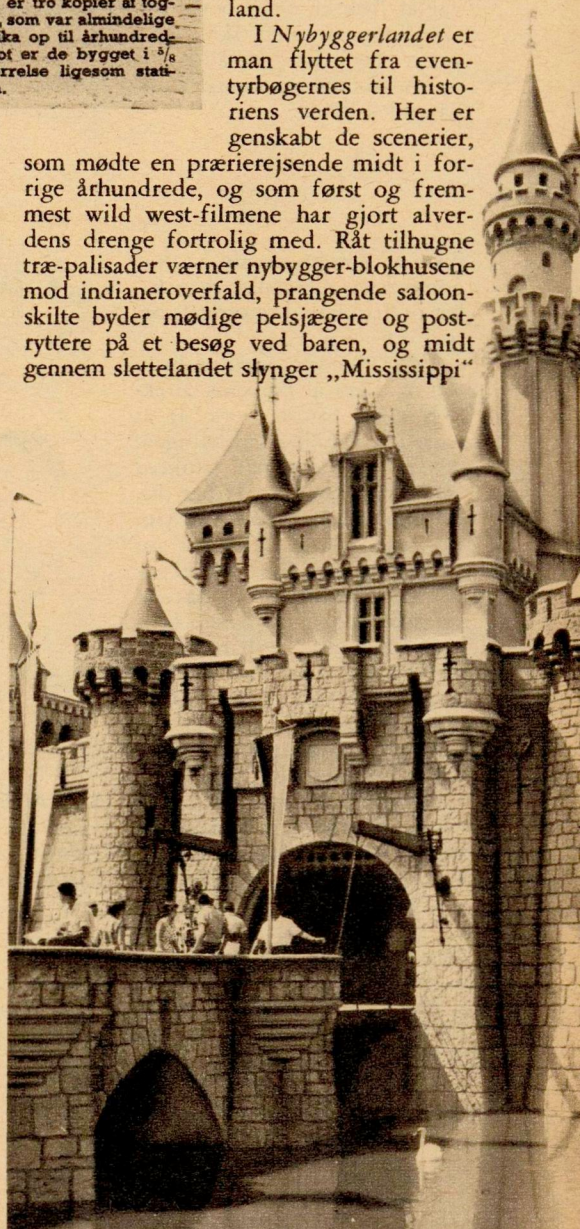
Vi begynder med *Fantasilandet*. En rigtig gammel vindebro fører over voldgraven til „Torneroses slot“, der løfter sine spir og tårne over et myldrende folkeliv. Mangfoldige sprog svirrer i luften. Disneyland tiltrækker gæster fra hele verden.

Fra slottet sejler man i småbåde ned ad en lille å. Den slår et sving, og pludselig forsvinder båden ind i gabet på en vældig hval. Når man atter kommer ud i lyset, befinder man sig i den verden, man kender fra barndommens eventyrbøger. Dybt inde i en skov skimter man De syv små dværge hus, så driver båden forbi De tre små grise ø, på den anden side ser man Pinocchio's maleriske hjemby, og højt oppe på fjeldsiden skinner solen i de hundreder af ruder i Askepots fædreborg.

Disse bygninger – og de mange andre eventyr-illustrationer, man passerer – er opført i dukkehusformat og hele landskabet harmonisk afstemt efter denne målestok, selv buske og træer. Beplantningen i Fantasiland påstås at udgøre verdens største og fineste samling dværgvækster, og det har kostet en formue at skaffe dem fra alle jordens egne. Kun de besøgendes egne dimensioner er forkerte. De føler sig som Gulliver i lilleputternes land.

I *Nybyggerlandet* er man flyttet fra eventyrbøgerne til historiens verden. Her er genskabt de scenerier,

som mødte en prærierejse midt i forrige århundrede, og som først og fremmest wild west-filmene har gjort alverdens drenge fortrolig med. Råt tilhugne træpalisader værner nybygger-blokhuse mod indianeroverfald, prangende saloon-skilte byder mødige pelsjægere og postryttere på et besøg ved baren, og midt gennem slettelandet slynger „Mississippi“

Med tårne og tinder og blafrende vimpler løfter „Torneroses slot“ sig over vindebroen, ad hvilken man når ind i Fantasiland.

sig – en kunstig flod, 60 meter bred, en kilometer lang og halvanden meter dyb.

Også en fiskebestand er der sørget for – endda så righoldig, at fiskeri er tilladt. Grejer hertil udlejes på stedet.

Hjuldampere „Mark Twain“ – en nøjagtig kopi af en virkelig Mississippibåd anno 1870 – besejler Disneylands Mississippi med 350 passagerer ad gangen. Fra dens dæk ser man bisonhjordene græsse og emigrant-karavanerne arbejde sig møjsommeligt frem. Et sted ryger det fra et forladt lejrtil, et andet sted ligger de forkullede rester af et blokhus, indianerne har hærget.

Vil man hellere gøre turen i en mindre flodbåd eller med en tømmerflåde, kan man det, og ønsker man at krydse denne afdeling til lands, kan man f. eks. tage gennem Regnbueørkenen til guldgraverbyen og gruberne. Man kan komme dertil med en rigtig, gammel, sejlbugsoverdækket prærievogn eller pr. pakæsel eller med et regulært grubetog. Al guldgraverlivets romantik og realisme er her anskueliggjort. I grubernes spøgelsesagtige halv-mørke snubler den besøgende programmessigt over det afpillede skelet af en guldgraver, som her fandt sin voldsomme død.

Færden ad junglefloden oplever man i *Eventyrernes land*. Ingen af de vilde dyr, man ser, er levende, men de er så livagtigt eftergjort, både hvad udseende, bevægelse og „stemme“ angår, at turen er en fremragende anskuel- sesundervisning i zoologi. Og træerne er ægte nok, hentet fra Afrika, Sydamerika og Østasien

og plantet i tusinder af kubikmeter specialbehandlet jord. Det er Amazon-floden, Nilen og Jangtsekiang, Walt Disney her har forsøgt at „gendigte“.

Morgendagens land er skabt i nøje samarbejde med en hel stab af rumforskere og specialister i måne-trafik. Hovedattraktionen her er en måne-raket, hvis passagerer ser alt det, man ville få at se, hvis man virkelig fløj til månen og sad og kiggede ud gennem et vindue. Inden starten bliver hver enkelt deltager i turen vejret på en specialvægt, som viser, hvad man vil veje på månen – kun godt en sjettedel af ens jordiske vægt. Derpå tager man plads, bliver spændt fast i stolen, og så opruller hele rumrejsens panorama sig (i virkeligheden naturligvis på film) ledsaget af kaptajnens rolige kommentarer gennem raketfartøjets højtaleranlæg.

Passagererne bliver oven i købet udsat for en del af de fysiske påvirkninger, en rigtig månerejse vil medføre, naturligvis i noget afdæmpet form, men dog kraftige nok til, at passagererne „lander“ igen med både øresusen og hjerte-banken.

Rum-station X-1 kan man også besøge. Den er bygget således, som man forestiller sig, at en „kunstig måne“ vil blive konstrueret, og „udsigten“ viser Amerika i det perspektiv, hvori verdensdelen ses fra et punkt uden for stratosfæren.

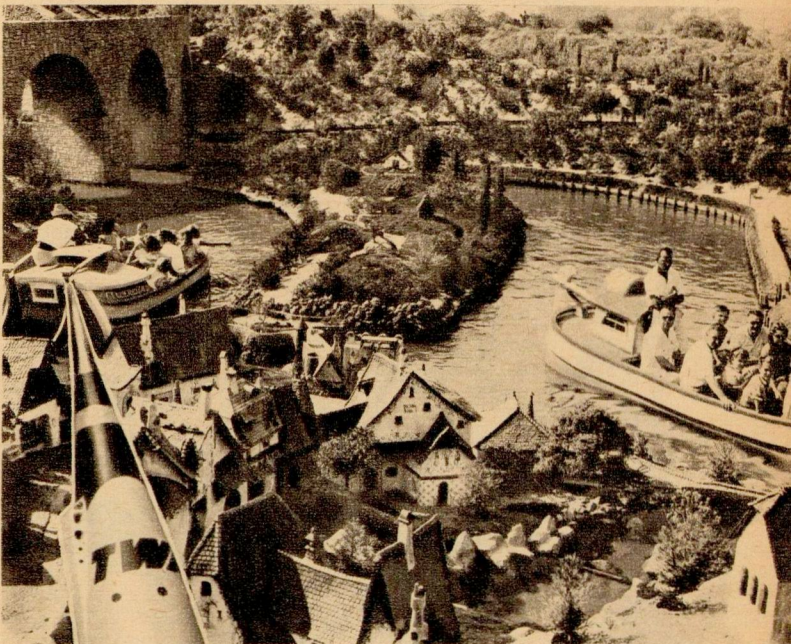
Foretrækker man de store dybder, ligger undervandsbåden *Nautilus* parat. I løbet af et øjeblik fører den sine passagerer ned på de største kendte havdybder, mens fantastiske dybdefisk passerer forbi vinduerne. Et angreb af en gigantisk blæksprutte oplever man også.

Disneyland betyder virkelig-gørelsen af en drøm, Walt Disney har næret fra sin ungdom. Da eventyrbogen blev slået op for publikum i sommeren 1955, havde den kostet 18 millioner dollars – 126 millioner kr.

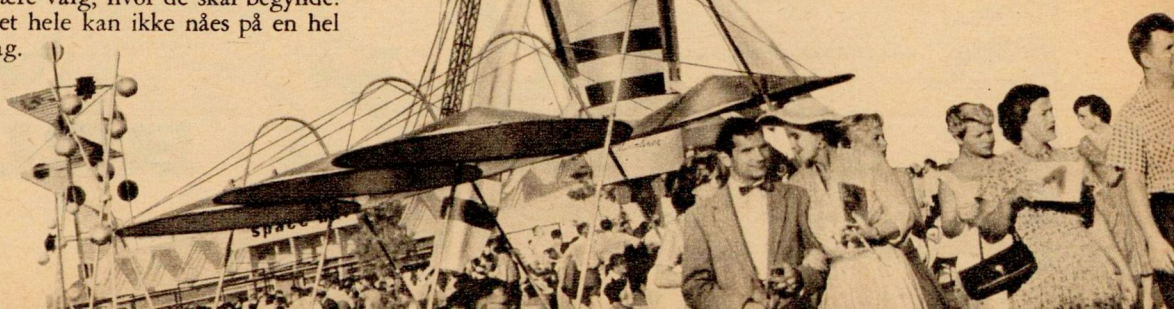
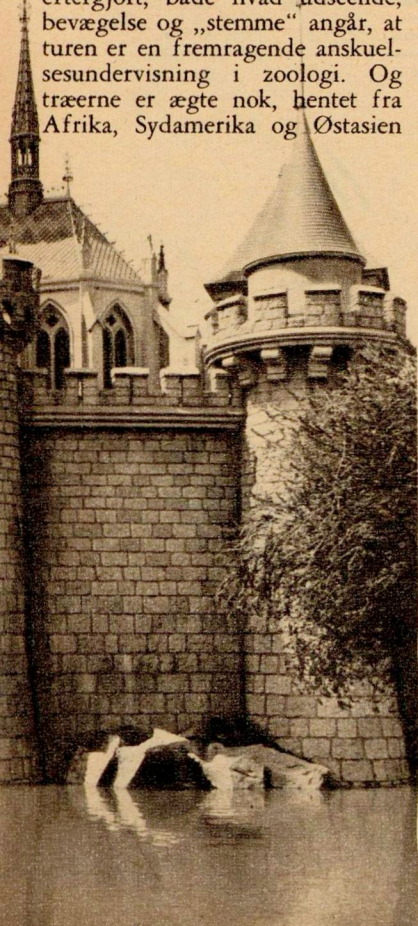
„Det magiske kongerige“ har imidlertid også øvet en magisk tiltrækning på publikum. Det årlige besøg svarer nogenlunde til befolkningstallet i Danmark. Når det er godt vejr, går 20,000 mennesker om dagen gennem porten til Disneyland og står over for det svære valg, hvor de skal begynde. Det hele kan ikke nås på en hel dag.

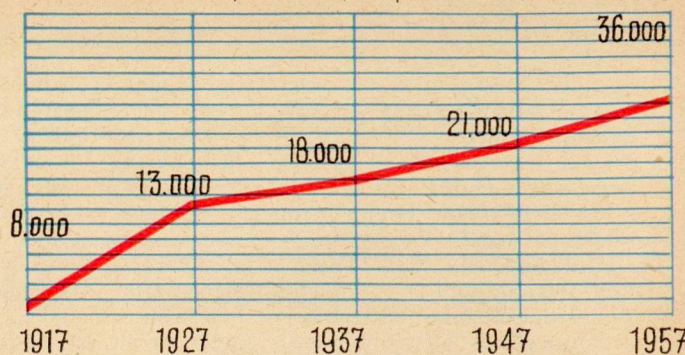
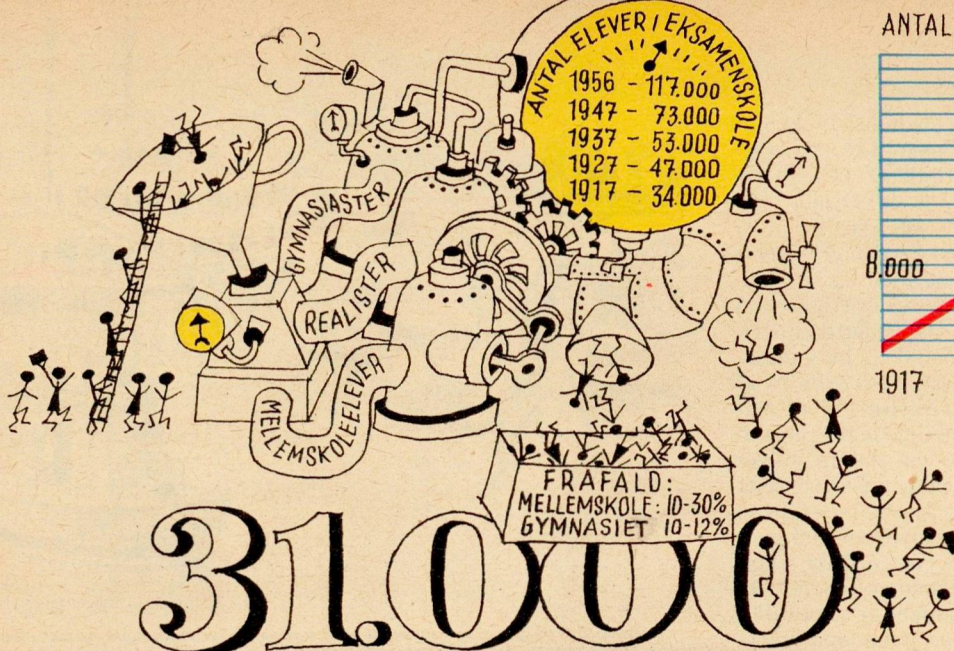

To både på vej gennem Fantasiens land mødes ud for Pinocchio's hjemby. Huset på øen i baggrunden er de tre små grise's bolig. Noget af det vanskeligste ved opbygningen af Fantasiens land har været at afstemme træer og buske med miniaturrehusenes dimensioner. Det er ikke kunstige træer, men levende vækster, hentet til Californien rundt om fra hele verden.

Disneylands Mississippi er noget stærkere trafikeret end det rigtige Mississippi var i 1870. Flodbåden forrest t.h. og hjuldampere „Mark Twain“ i baggrunden er kopier af skibe, der faktisk har besejlet Mississippi. Den tredje fartøjstype på billedet er lidt mere fantasipræget. Det er „Tom Sawyer-tømmerflåden“, opkaldt efter hovedpersonen i Mark Twains udelagte drengeskildring. Disneylands Mississippi besejles af endnu en slags fartøj: indianer-krigskanoer, som løber ud fra en indianerlandsby, Disney har placeret i afdelingen Nybyggerlandet. T. v. ses den tårn-høje måne-raket, som er vartegnet for afdelingen *Morgendagens land*.

I skemaets tal er forårseksamen medregnet. Den er overstået for i år - ca. 5000 klarede den.

er oppe til eksamen

EKSAMENSØVESENET i Danmark sætter rekord i disse uger. Ikke færre end 31.500 unge mennesker forsøger at tage mellem-skole-, real-, præliminær- eller studenter-eksamen nu i juni måned, og det er langt flere end i nogen tidligere eksamenster-min. For 10 år siden var tallet kun godt halvt så stort - for 40 år siden var det mindre end en fjerdedel af, hvad det er nu.

En del af forklaringen på stigningen er,

at den første af besættelsestidens store børneårsgange - 1941 - netop i år når frem til mellem-skoleeksamens-alderen. Men det er langt fra hele forklaringen. Antallet af kursusstudenter sætter også rekord i år. Der er anmeldt 595 af disse „privatister“ mod 507 sidste år, og da de fleste af disse studenter er folk i tyverne, har det i alt fald ikke noget med de store årsgange at gøre.

Det er givet, at dette års eksamens-

rekord bliver slået til næste sommer - så er den første af de store årsgange nået op i realeksamens-alderen. Der kommer også stadig flere eksamensskoler til - alene i denne termin har 14 nye skoler for første gang eksamensret. Endelig går en større og større procentdel af hver elevårgang over i eksamensmellem-skolen - i Køben-havn rundt regnet hveranden elev, i de fleste provinsbyer 4-5 af hver 10 elever og i stationsbyer med eksamensskoler gen-nemgående knapt 4 af hver 10. I områder med en særlig velhavende befolkning eller særlig udviklede skoletraditioner kommer man endda højere. I Gentofte går f. eks. ca. 3 af hver 4 elever over i eksamens-mellem-skolen og i Ribe 2 af hver 3.

Kun for et meget lille antal eksaminan-der er det dumpetruslen, der skaber spæn-dingen om det grønne bord. Blandt de 3000 gymnasiaister i hver eksamensårgang

SOMMERSKO 1957

Khakifarvet spejdersko
m. tåforstærkning.

Dess. 1107
str. 28-35 9,00
" 36-39 10,50
" 40-48 11,55

Hvid ballerina
m. blå besætning.
Dess. 427
str. 28-35 9,70
" 36-39 10,75

Hvid
eller gul
pige remsandal
m. birkosål
Dess. 1872
str. 24-27 14,05
" 28-35 15,30

Hvid eller rød børne-sandal.
Dess. 452
str. 20-27 6,90
kun hvide str. 28-35 8,00

Blå „LION“,
en tennissko
i særklasse,
transparente
gummisåler med
hidtil ukendt
slidstyrke.

Dess. 702
str. 24-27 8,70
" 28-35 9,90
" 36-39 11,80
" 40-48 12,90

i BRUGSEN

er der sjældent mere end 7-8 (ofte færre), der dumper regulært, og ved de andre eksamensformer er dumpeprocenten næsten lige så minimal – een procent eller derunder.

Det er således ikke noget imod, hvad de unge mennesker kan komme ud for, hvis de fortsætter ad eksamensvejen. Ved translatørexamen – for at tage et af de skrappeste eksempler – ligger dumpeprocenten på ca. 60.

Langt flere falder fra undervejs gennem mellemskolen og gymnasiet end ved selve eksamen. Ekspeditionsssekretær Bondé i Statistisk Departement anslår, at en halv snes procent af eleverne i eksamensmellemskolen og 10-12 pct. af gymnasiasterne giver op, inden de når eksamen.

Frafaldet i eksamensmellemskolen synes at være procentvis mindre end for nogle år siden, men det varierer iøvrigt stærkt fra sted til sted – i København har det i en årrække været helt oppe på mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{3}$ af samtlige elever, der blev optaget i eksamensmellemskolen.

Også for den, der er sikker på at bestå sin afgangseksamen, kan det være afgørende, om gennemsnitskarakteren kommer til at ligge nogle hundrededele points højere eller lavere. Sidste år skulle en student have 13,56 (et stort mg-) for at kunne begynde et dyrlægestudium, 13,75 for at få lov at læse til maskiningeniør ved Polyteknisk læreanstalt, 13,85 for at begynde på bygningsingeniørstudiet og 13,94 for at kunne læse til elektro- eller kemiingeniør (alle tre karakterer svarer til et ikke særlig stort mg).

Disse undergrænser skifter fra år til år efter mængden af ansøgere og størrelsen af deres karakterer. Men det er både godt og ondt at være med i en årgang, hvor

kravene er små. For nogle år siden kunne man slippe igennem til elektroingeniørstudiet med en studentereksamen på 13,38 – men da den årgang skulle op til 1. del af ingeniørexamen, dumpede 40 pct.

Ved universiteterne kan man som bekendt blive indskrevet uden hensyn til størrelsen af ens studentereksamen. Lederen af studieoplysningskontoret på Københavns universitet, lektor Boisen, siger imidlertid, at studenter med mindre end ca. 13,50 i gennemsnitskarakter bør man ikke råde til at studere videre, med mindre de er i besiddelse af ganske specielle, ensidige anlæg.

– Indenfor håndværk og industri kan der måske nok spores en langsomt stigende tendens til at foretrække unge med eksamen, når der skal ansættes lærlinge, siger lederen af centralarbejdsanvisningens erhvervsvejledning, fuldmægtig Søgaard-Jørgensen. Der er dog næsten ingen af disse fag – selv ikke typograffaget – hvor et flertal af de ansatte lærlinge har eksamen, men adskillige enkeltvirksomheder – navnlig stærkt søgte læresteder – sorterer ganske vist ansøgerne efter skolekundskaber.

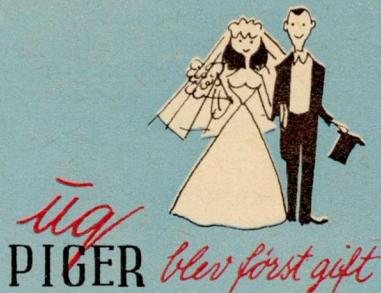
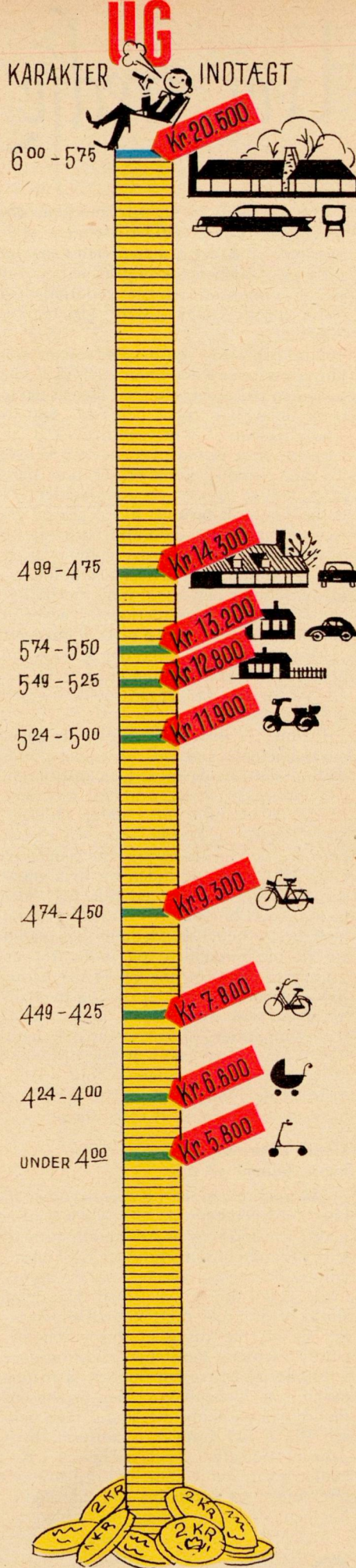
Virkelig hårdkogte eksamenstilhængere er svære at træffe blandt læremestrene. Da kontoret her for nogle år siden undersøgte spørgsmålet, viste det sig, at det, læremestrene ønskede, populært sagt var 14-årige lærlinge med realeksamen. Begge krav kan jo ikke opfyldes, og når læremestrene skal vælge, er det ikke altid, valget falder på den, der har eksamen.

Inden for handelen er lærlingetilgangen for tiden så ringe, at man i vid udstrækning tager elever fra den eksamensfri skole selv til lærepladser, hvor man egentlig forlanger eksamen...

Eksamensudgifterne ved „Det højere skolevæsen“ (mellemskole-, real-, præliminær- og studentereksamen) er på finansloven opført med 1,452,940 kr. for indeværende finansår – dobbelt så meget som for 4 år siden. Det svarer til ca. 40 kr. pr. eksaminand, men den totale eksamensudgift er væsentlig større. Dels er det ikke alle statens eksamensudgifter, der lader sig skille ud, dels har også kommunerne udgifter på denne konto – bl. a. til de traditionelle censorfrokoster.

Da folketinget i 1954 gennemførte en ændring af seminariernes eksamensform, erklærede undervisningsminister Bomholt, at man hermed tog „det første skridt til nedbrydelse af eksamensvældet i dette land“. Tilsvarende skridt er dog endnu ikke blevet gennemført for børneskolen. Og trods alle undsigelser af „eksamensvæsenet“ er der altså trængsel om det grønne bord som aldrig før.

I 1943 blev det undersøgt, hvad de mandlige studenter af årgang 1918 havde i indkomst 25 år senere. Resultatet viste en tydelig forbindelse mellem eksamenskarakterens og indkomstens størrelse, således som den grafiske fremstilling til højre viser. Kun gruppen med 4,75-4,99 i eksamenskarakter afviger fra hovedreglen: jo bedre eksamen, jo større indtægt. – Beløbene svarer i vore dages penge til det 2-3 dobbelte.

For nogle år siden undersøgte en statistiker, hvor mange af årets kvindelige studenterjubilare, der var blevet gift. Blandt dem, der boede i København, fandt han, at 80 pct. af dem med over 5,00 (mg) i gennemsnitskarakter var blevet gift, men af pigerne med under 5,00 kun 55 pct. UG-pigerne, dem med over 5,75 til eksamen, var alle blevet gift.

Samme tendens, men lidt mindre udpræget, gjorde sig gældende blandt studenterjubilarene i provinsen. Materialet er dog talmæssigt for spinkelt til at bære vidtgående slutninger.

Hver tredje Mor kommer til Mø

– DET ER aldrig til sig selv, mødrene ønsker noget. Det er altid til børnene eller hjemmet... Disse ord fremsættes som en stilfærdig sidebemærkning af lederen af en af provinsens største mødrehjælpsinstitutioner, frøken Mary Østergaard, Næstved.

Hun har netop skildret en bestemt sag. Hovedpersonen i den er en mor fra et fattigt hjem på landet. Hun har fået sit femte barn, men har først henvendt sig til mødrehjælpen efter at være henvist af sin læge og efter at have betænkt sig længe. Da hun endelig kommer, er hun mest ivrig for at fremhæve de områder, på hvilke hun *ikke* behøver hjælp: det og det har jeg endnu fra de andre børn, de og de ting kan jeg selv overkomme at sy o. s. v. Under samtalen om forholdene i hjemmet viser det sig, at hun, der dårligt har overstået barselperioden, sover i samme seng som manden og et af børnene. – Men hun *drømte* ikke om at bede om hjælp til anskaffelse af endnu en seng... Det er for frk. Østergaard pointen i den historie.

Dermed er ikke sagt, at alle, der søger mødrehjælps bistand, har samme indstilling som denne mor. Den institution, frk. Østergaard leder, omfatter med sine filialer ikke mindre end 4 amter: Holbæk, Sorø, Præstø og Maribo – det vil sige et område, der strækker sig fra Sjællands Odde til Gedser, og inden for hvis grænser der årligt kommer en lille halv snes tusinde nye borgere til verden. Tæt op mod en tredjedel af mødrene henvender sig til mødrehjælpen, og inden for en gruppe på 3000 mennesker er der naturligvis personer af vidt forskellig mentalitet, men skal man nævne noget fælles træk, som falder i øjnene, er det nok dette, mener Mary Østergaard, at folk i provinsbyerne og – endnu mere – folk i landdistrikterne i højere grad end i København er indstillet på at klare sig selv.

Stadig et problem, hvad „egnen“ vil sige

Når mødrehjælpen i København har til huse i en egen bygning, der fylder ganske godt i kvarteret, mens næsten alle provinsens mødrehjælpsinstitutioner og konsultationslokaler er placeret, så de falder meget lidt i øjnene, skal man ikke deraf slutte, at de problemer, mødrehjælpen tager sig af, fortrinsvis er storby-fænomener. Provinsens mødrehjælpsinstitutioner yder bistand til næsten dobbelt så mange mødre som Københavns. Men provinsens mødrehjælpsarbejde må stadig tage hensyn til, at det foregår i samfund, hvor „alle kender alle“. Frøken Hansen i København kan være temmelig ligeglad med, om nogen ser hende gå ind ad mødrehjælpsens dør – de kender hende ikke al-

ligevel. For hendes medsøster i den lille by er det ikke helt så givet, at det ville gå ukommenteret hen, hvis en tilfældig forbi-passerende bemærkede, at hun opsøgte den lokale mødrehjælpsinstitution.

Derfor vil man i reglen finde mødrehjælps lokaler i provinsen på „neutrale“ steder – i hospitalskomplekser eller i større forretningsejendomme, hvor mange mennesker har deres gang i vidt forskelligt ærinde. Alligevel foretrækker adskillige at henvende sig til mødrehjælpen i en anden by end den, hvori de bor. Man *har* stadig ugifte mødre, for hvem det mest afgørende er, at forældrene intet får at vide, ligesom mødrehjælpen også op-søges af forældre, hvis tanker mest kredser om, at datterens „uheld“ må holdes skjult for *egnen*. På mødrehjælpspersonalets diskretion kan de iøvrigt trygt stole.

– men det er ikke til sig selv

Det har tavshedspligt og holder den strengt.

Her som i storbyen er den store gruppe ikke de ugifte. Der kommer dobbelt så mange gifte, og deres sager viser med næsten alt for stor tydelighed, at økonomiske vanskeligheder, dårlige familieforhold, mange børn i forvejen og elendige boligforhold forfærdende ofte gør det, der skulle være en glædelig begivenhed, til en byrde, der synes uoverkommelig.

I byerne er det vanskeligheden ved i det hele taget at få en lejlighed, på landet er det især lejlighedernes ringe størrelse, der gør boligproblemerne så fremtrædende i disse sager. – I de tilfælde, vi har med at gøre, er boligerne på landet *altid* for små i forhold til familiens størrelse, siger frøken Østergaard uden forbehold.

Dette hænger naturligvis bl. a. sammen med, at børneflokkene stadig er adskilligt større end i byerne. Mere end hver fjerde af de mødre, som søger mødrehjælpen i de fire amter, har i forvejen 4 børn eller flere.

Får tilbudt deres første ferie – og siger nej tak

I beskedent omfang har mødrehjælpen skabt mulighed for at sende de mest overbelastede mødre på ferie. For mange betyder det chancen for den første ferie, de har haft, siden de blev gift. Og dog er det sværeste i den forbindelse at få mødrene til at tage mod tilbudet. På mange preller både lægens og mødrehjælps argumenter af. De føler, at de skal være i hjemmet og hos børnene, og er ikke til at overbevise om, at også en husmoder har krav på hvile.

– Vi har den fordel herude, siger frøken Østergaard, at vi gennemgående kender baggrunden for hver sag bedre, end man gør i København. Vi har selv et lokalt kendskab, og oplysninger fra stedlige myndigheder er ofte bygget på et personligt kendskab til det pågældende hjem. Men desuden er jeg overbevist om, at vore rådgivere gennemgående opnår en dybere personlig kontakt med den kvinde, hvis sag de skal behandle.

Når fru Petersen fra landet først er kommet herop, giver hun sig bedre tid end fru Hansen i København. Hun jager ikke efter at komme af sted, og når *hun* har tid, har vi også tid. Det vil sige, vi *tager* den nødvendige tid. Men det forudsætter rigtignok, at medarbejderne overkommer mere, end man egentlig kunne forlange, skønt vi nu er 25, mens 2 kunne klare det hele, da vi begyndte for 18 år siden.

HVEM KOMMER TIL MØDREHJÆLPEN

Knap hver fjerde af de kvinder, som søger mødrehjælpen i de fire amter, ønsker svangerskabsafbrydelse.

4 blandt hver 5 af disse kvinder er gifte.

Omkring 60 pct. af anmodningerne om svangerskabsafbrydelse kommer fra mødre i landdistrikterne.

Af hver 10 kvinder, der ønsker svangerskabsafbrydelse er 6 husmødre og 2 husassistenter.

I ca. 40 pct. af tilfældene efterkommes anmodningen om svangerskabsafbrydelse.

Mødrehjælpen

hun ønsker noget

Så voldsomt er mødrehjælpen arbejde øget i omfang, og først i det sidste par år ser det ud til, at stigningen i antallet af sager er ved at holde op. Alle provinsens mødrehjælpsinstitutioner mangler meget stærkt personale. En hel række stillinger har ikke kunnet besættes, fordi der er for få uddannede socialrådgivere.

De, der får afslag, går ikke til en kvaksalver

At mødrehjælpen trods sine forholdsvis beskedne midler ofte er i stand til at yde en hjælp af afgørende betydning, synes bl. a. at fremgå af oplysningerne om, hvordan det går de kvinder, som får afslag på en anmodning om svangerskabsafbrydelse.

For Næstved-institutionen og dens filialer drejer det sig om ca. 500 om året, og mange af dem befandt sig ved henvendelsen til mødrehjælpen i en sådan tilstand af fortvivelse, at man vel kunne frygte, afslaget ville få dem til at gå til en kvaksalver eller gribe til andre desperate midler. Men de tørre tal viser, at det kun er ca. 10 procent af de 500, der ikke gennemfører svangerskabet, og heri er altså endda medregnet de tilfælde, hvor afbrydelsen skyldes naturlige årsager.

I København er det tilsvarende procenttal 3 gange så stort – og det er jo bl. a. det, som danner grundlaget for de forskellige skønmæssige beregninger over antallet af ulovlige svangerskabsafbrydelser. Når man ved en provinsinstitution som den, der her er tale om, kommer ned på et væsentlig mindre tal, skyldes det naturligvis ikke udelukkende mødrehjælpen indsats, men den spiller dog utvivlsomt en meget stor rolle i denne forbindelse.

Hvor mange ulovlige svangerskabsafbrydelser, der sker, uden at den pågældende kvinde har henvendt sig til mødrehjælpen, er naturligvis en anden sag. Noget sikkert begreb herom har man i virkeligheden ikke.

Kun 1 af 12 ugifte mødre giver slip på barnet

Blandt en mødrehjælpsleders opgaver er også den at skaffe børn, der ønskes bortadopteret, et hjem, som kan give et barn en god og tryk opvækst. Frøken Østergaard lever kendeligt op, når hun taler om den side af sin virksomhed. – Det er

et meget taknemligt arbejde, erklærer hun med overbevisning.

Ventetiden for folk, der vil adoptere et barn, er imidlertid ikke kortere i Næstved end andre steder. Den er for tiden 3–4 år – ens over hele landet, fordi mødrehjælpen adoptionssager fra alle byer nu passerer et centralkontor.

Blandt en samlet befolkning på en halv million mennesker i de fire amter, var der sidste år kun 40 mødre, som fastholdt, at de ville bortadoptere deres barn. De fleste af disse mødre er naturligvis ugifte, men tallet betyder dog, at elleve af hver tolv ugifte mødre, som kommer i forbindelse med mødrehjælpen, bestemmer sig til at beholde deres barn.

– Vi forsøger slet ikke at overtale disse mødre, hverken til at bortadoptere deres barn eller til at lade være, siger frøken Østergaard. Vi gør rede for den støtte, moderen kan få fra os og fra anden side, men vi forsøger ikke at skjule vanskelighederne ved at beholde barnet. Vort mål er simpelt hen at hjælpe hende til at træffe den rigtige beslutning, uden at det er os, der bestemmer. Hvad der er den rigtige løsning... ja, det varierer fra sag til sag. Vi arbejder faktisk kun med særtilfælde. Det store ved arbejdet er jo nemlig, at det er mennesker, det drejer sig om.

Viskestykker med tern og striber

140/606.
½ lin., 50×80 cm,
rød, blå, grøn.
3,20

140/608.
½ lin., 50×70 cm,
rød, blå, grøn.
2,35

140/609.
½ lin., 55×80 cm,
rød, blå, grøn.
5,15

140/802 C.
½ lin., 50×70 cm,
rød, grøn.
5,50

- det betaler sig at købe i
BRUGSEN
- og så får De endda dividende

NORDENS FORBRUGERE STÆVNER TIL KRONBORG

ET AF de skønneste slotsrum, der findes i Norden, riddersalen på Kronborg slot, bliver rammen om Nordisk Andelsforbunds nordiske stævne den 4. juni. Her, hvor konger engang festede i renaissancepragt, skal forbrugernes problemer i Norden tages op til drøftelse for en repræsentativ forsamling, og talerne er ingen ringere end Nordens fem forbrugsministre: den *finiske* finansminister Aarre Simonen, den *islandske* finansminister Eysteinn Jonsson, den *norske* husholdningsminister Ase Bjerkholt og hendes *svenske* kollega Ulla Lindström. Den danske handelsminister vil også tale ved denne lejlighed. Hvem det bliver, var ved redaktionens slutning endnu ikke afgjort, men læserne har i mellemtiden selv erfaret det.

Omkring talerne vil der lyde nordisk musik, toner af Gade, Sibelius, Stenhammer og Grieg, udført af en trio af sjældne karat, bestående af *Esther Vagnin*, violinisten, professor *Henry Holst* og violoncellisten, professor *Erling Bløndal Bengtsson*.

Talerne udsendes af Statsradiofonien samme dag, omend på et noget uheldigt tidspunkt, nemlig fra kl. 22.15–23 på program II.

Dette nordiske stævne er højdepunktet på Nordisk Andelsforbunds kongres. Det er blevet en god skik, at NAF ved denne lejlighed ikke blot gør status over årets virksomhed og behandler egne anliggender, men i lige så høj grad ser på fællesnordiske problemer og foranlediger disse drøftet af fremstående talere fra de nordiske lande. Ved tidligere lejligheder har bl. a. spørgsmålene om nordisk møntunion og fællesnordisk kraftforsyning været behandlet, i år altså emnet: Forbruger i Norden.

Forud for det nordiske stævne holdes altså kongres i Nordisk Andelsforbund og Nordisk Andels-Eksport. Det drejer sig her ikke om store forsamlinger, til gengæld er det en af de sjældne lejligheder, hvor alle betydningsfulde personer inden for brugsforeningsbevægelsen i Norden kommer til stede. Fra Finland den tidl. statsminister *Vainö Tanner* og tidl. handelsminister *Uno Takki* (nu førstedirektør i fællesforeningen OTK), foruden tidl. socialminister *Hietanen* og tidl. landbrugsminister *Paavo Viding* (nu førstedirektør i fællesforeningen SOK). Blandt de norske deltagere er tidl. finansminister *Olav Meisdalshagen* og fællesforeningen NKLs direktør *Rolf Semmingen*. Den islandske finansminister *Eysteinn Jonsson* er ikke alene taler ved stævnet, men også deltager i kongressen, idet han er næstformand for fællesforeningen SIS.

Stævnet ledes af direktør *Albin Johansson* fra den svenske fællesforening KF, en af de utrætteligste talsmænd for nordisk økonomisk samarbejde, medstifter af NAF og formand for selskabet. Fra dansk side deltager FDBs bestyrelse og førstedirektør *Ebbe Groes*, som er NAFs næstformand. Blandt de indbudte gæster vil man finde FDBs tidligere førstedirektør *Frederik Nielsen*, som var NAFs første direktør og en af initiativtagerne ved oprettelsen af dette fællesnordiske foretagende.

I forbindelse med kongressen foranstalter de danske værter en række udflugter og sammenkomster for de udenlandske deltagere, og kongressen kommer standsmæssigt til sundbyen, idet bornholmerdamperen *Rotna* sejler selskabet til Helsingør.

OGSÅ EN ANDELSSKOLE

vi fremhæver

MED TILFREDSHED

at hovedparten af landbrugets traktorbestand nu er forsikret i eet og samme andelsforsikringsselskab – Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring. Nøjagtige tal foreligger ikke, men „markedsandelen“ for dette vigtige område overstiger langt alle øvrige forsikringsselskabers under eet, oplyses det – et smukt bevis på landmændenes vilje til at stå sammen om deres eget selskab.

MED INTERESSE

at MLUs formand på generalforsamlingen for nylig beskæftigede sig med de alt for lave forsikringssummer for motor-køretøjer. Motorkørerne må forstå, sagde formanden, hvilken risiko de løber for selv at måtte betale erstatning i det omfang, de lovkrævede 60.000 kr. ikke slår til. MLU opfordrer kraftigt til at forhøje forsikringerne til mindst 100.000 kr.

at det samlede salg på afbetaling i Danmark nylig oplystes at udgøre 800 mill. kr. om året, svarende til knap 200 kr. pr. indbygger. Ialt bruger gennemsnitsdanskeren til afbetaling hver tiende krone af den indtægt, der er tilbage, når skatten er betalt, og hertil kommer så, hvad han køber på konto.

MED BEKLAGELSE

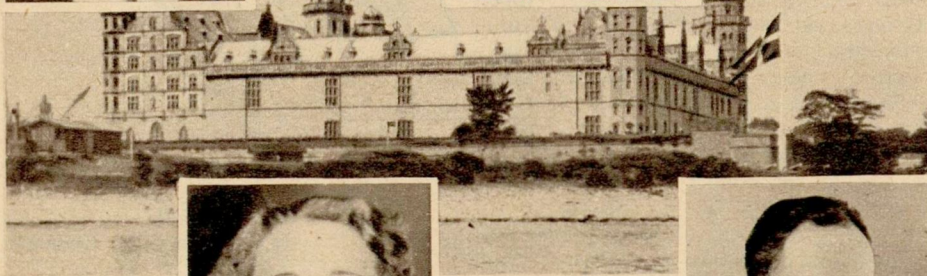
at landsformanden for De danske Husmoderforeninger i et radioforedrag om „Rabat og priser“, refereret i Danmarks Handelstidende, begik den grimme fejl at slå brugsforeningernes dividendebetaling i bås med privathandelens fordyrende rabatmærkesystemer. – Ideen med dividenden er at give forbrugerne brugsforeningens eventuelle overskud tilbage ved årets slutning, mens købmanden på forhånd må sikre sig dækning for sine rabat-udgifter ved at forlange højere priser end nødvendigt.

Finland:
Aarre Simonen.

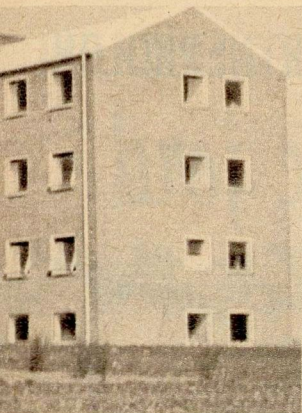
Sverige: ➔
Ulla Lindström.

Norge:
Ase Bjerkholt.

Island: ➔
Eysteinn Jonsson.

Billedet viser den flotte skole, som Dansk Andels Æg-export har æren for at have rejst ved Middelfart i samarbejde med FDBs arkitektkontor. Den danske Fjerkræskole er den første af sin art her i landet, og dens hovedopgave bliver gennem faglig undervisning og forskning

at yde en værdifuld indsats til gavn for vor ægproduktion, men tillige, som skolens forstander, F. Harreschou, understregede ved indvielsen for nylig, at virke som en andelsskole på det faglige grundlag. Foruden hovedbygningen med undervisningslokaler og elevværelser omfatter det imponerende anlæg en avlsstation, et forsøgshønseri, et moderne ægpakkeri samt rugeanlæg og plads til opdræt.

Rødt lys for kredit

I DE 28 land-brugsforeninger, der indtil nu har indført kontant betaling, har man i den første tid efter overgangen kunnet konstatere et typisk fald i butiksvaresalget på 6-8 pct., oplyste dir. Jac. Ingvarsen, FBD, ved et møde for nylig. I enkelte tilfælde har nedgangen i en kort periode andraget op til 20 pct., men til gengæld har andre foreninger bevaret omsætningen eller er endog gået frem. Det ser ud, som om foreningerne vil indvinde det tabte terræn i løbet af det andet år efter kontantreforment, ikke mindst fordi den private handel må afstå fra at udvide kreditgivning til brugsens „frafaldne“.

Hvor meget spares der i omkostninger, når kreditten afskaffes? Endelige slutninger er det endnu svært at drage, men omkostningsfald på halvanden pct. af omsætningen er ikke enestående, og det kan ofte betyde en gevinst på mange tusinde kr. Virkningerne er imidlertid meget forskellige fra forening til forening, og der er derfor brug for en øget erfaringsudveksling af hensyn til de foreninger, som påtænker at hejse stopsignal for kredit.

JUBILÆER: 50 år: Krejbjerg brugsforening 11. juni. Ørum pr. Hjallerup 13. juni. Sebbesund brugsforening 15. juni. 25 år: Skæve brugsforening 15. juni.

10 lækkerbidder:

pebermynte
eller karamel

De dejlige

ROLLO toffees

fås nu også

med den

friske pebermyntesmag

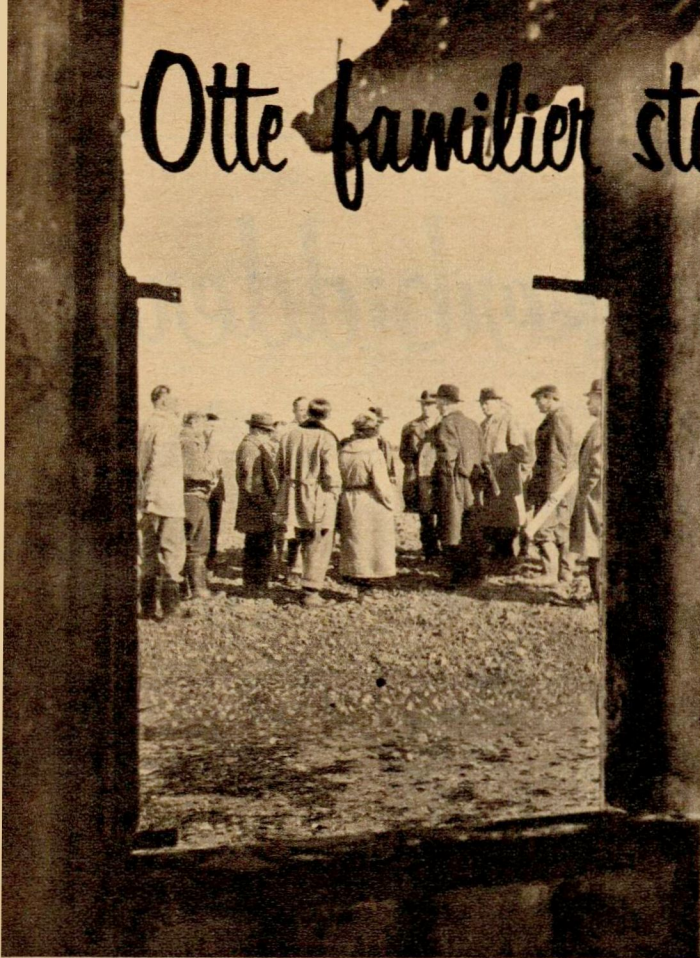
10 ROLLO pebermynte 1.25

10 ROLLO karamel 1.25

- og så får De endda dividende

- det betaler sig at købe i BRUGSEN

Otte familier starter DANMARKS FØRSTE GARTNERKOLONI på landets bedste jord

Der var spænding i luften, da deltagerne i fordelingsmødet samledes mellem de sodsørvædede ruiner af den nedbrændte gård. For næsten alle de otte tilsagte unge gartnere var det 10-20 års sparepenge, der her skulle disponeres over. Adskillige havde da også taget hustruen med, så de var to om beslutningen. - Jeg ved godt, det bliver et slid fra morgen til aften også for mig, sagde en af de unge gartnerkoner, fru Ruth Petersen. Men jeg synes alligevel, vi skal løbe risikoen. Det skal nok gå. - Alle otte slog til, da de havde været en tur ud over markerne. Sirengt taget skulle de have været 9, men den sidste var faldet fra dagen forinden. Med en enkelt undtagelse er de alle faglærte gartnere - folk i 30-35 års alderen.

Folketingsmand Chr. Rasmussen ledede fordelingsmødet. Her udpeger han på udstykningsplanen beliggenheden af de enkelte brug. Der var 2-3 parceller - i øvrigt de mindste - alle helst ville have, men som gode naboer snakkede man sig til rette, så lodtrækning ikke var nødvendig. Lodderne varierer i størrelse fra 1,6 ha til knapt 3 ha. Det kan en familie selv passe. Til venstre forneden følger Hildur Christoffersen og Helge Ipsen på en håndfuld af Danmarks bedste jord. Agerjorden netop på denne egn blev taget som udgangspunkt, som „klasse I“, da man gennemførte de første danske hartkornsskatter og derfor klassificerede al dansk landbrugsjord efter dyrkningsværdi. Ole, som også undersøger jordens bonitet, rykker sammen med sine forældre og lillesøster Pia ind på et af gartnerkoloniens brug.

DET ER en mærkedag i den danske udstyknings historie, billederne på disse to sider skildrer. De er taget, da de første medlemmer af Danmarks første kollektivt oprettede gartnerkoloni fik deres parceller overdraget. Det er den nedbrændte Kildeagergård i Karlslunde mellem Tåstrup og Køge, som udstykkes til dette formål. I første omgang fordeltes 8 parceller, men i alt vil kolonien blive på 17 gartnerbrug.

Særlig strålende tider for oprettelse af nye gartnerier er det ikke. Antallet af gartnerbrug er gået ned med et par tusinde siden 1950, og navnlig små virksomheder er ramt. Karlslunde-koloniens beliggenhed i forhold til København er imidlertid god - og bliver endnu bedre, når hovedstadens nye grønttorv kommer, - jorden er fin, og koloniformen giver mulighed for et udstrakt samarbejde.

Fællesskab om torvekørsel og andet salgsarbejde, om en del indkøb, vandforsyning

og måske om andre ting vil utvivlsomt give disse små gartnere en række økonomiske fordele, som ellers er forbeholdt stor-bedrifter. At meget af dette skal klares på andelsbasis, synes oplagt, men det er i øvrigt ganske overladt til koloniens beboere selv at bestemme samarbejdets art og omfang, når de får set hinanden lidt an. Det eneste fælles-anlæg, som på forhånd er givet, er vandforsyningen. Den etableres af jordlovsudvalget og har forresten krævet en særlig lovændring.

- Gartnerkoloniens start opfylder et ønske, man længe har næret i gartnerkredse, siger gartnerens repræsentant i jordlovsudvalget, handelsgartner O. Kristensen. Denne form for udstykning vil ikke blot byde på håndgribelige økonomiske fordele, men også betyde en værdifuld psykologisk stimulans for den enkelte. Hvem vil vel stå tilbage for sine naboer, når man ved, at de er startet på samme vilkår som en selv.

De sidste forhandlinger og underskrivelsen af slut-sedlerne foregik på Karlslunde kommunekontor. Her betales også de første penge - 150 kr. pr. mand til udstykningsomkostninger og „papierudgifter“. Satsen har stået uforandret siden 1919 og er absolut heller ikke ublu. Jordprisen var 5000 kr. pr. ha. I lån fra staten kan hver mand regne med 60-70.000 kr. på ret lempelige vilkår. Jordkøbslånets første afdragstermin ligger f. eks. 96 år ud i fremtiden. Lånene dækker ikke udgifterne ved start af et gartneri og opførelse af en bolig, men der er ved valget mellem ansøgerne set meget på, at de pågældende selv har sparet op - i reglen mindst ca. 15.000 kr. Hjælp til selvhjælp er et af jordlovs-udvalgets gamle principper.

Gartner Erik Wichmann, som til højre skriver slut-seddel, var den første, der ankom til fordelings-mødet. Da vaklede han endnu. - Jeg har arbejdet ved gartnerifaget, fra jeg var 14, til jeg nu er 35 år, sagde han. En gartnermedhjælper får 3,90 kr. i timen, så jeg ved, hvad de 17.000 kr., jeg har sparet op, er værd. På den anden side har jeg kone og to børn, men bor hos mine svigerforældre. Her får vi både vor egen arbejdsplads og vort eget hus... To timer senere var han ikke mere i tvivl.

SOMMERFERIEREJSER MED SAMVIRKE

Først og fremmest godt tilrettelagte rejser, hvor alt, hvad der hører med, er indregnet i den rimelige pris. Venlige rejseledere hjælper Dem med at få mest muligt ud af rejsen. Studer programmerne.

14 dages rejse til Bordighera

Feriebyen ved Middelhavet
venter alle i år Samvirkes rejsende.
Godt hotel. Rundture.
Afrejser 24/6, 16/7, 3/9.
Kr. 715.

Rivierarejser den 24. juni og 16. juli
kr. 715.

Ferie i Dolomitterne (med besøg i
Venedig). Varer 15 dage og koster
745 kr. Afrejser 25. juni og 4. juli.

I september rejse til Bordighera
(3. sept.) kr. 715 for 14 dage og den
12. sept. rejse til Rom (Capri og
Venedig) 15 dage for 865 dage.

Oplysninger og program fås fra Sam-
virkes kontor, Njalsgade 15, Kbh. S.

Garanteret sikret mod maskeløb...

Med denne NORITA nylonstrømpe
risikerer De intet maskeløb.
Strømpen er med det eksklusive pin-point
netmønster og fås i
15 den. 60 gg. Forlang dessin 3/275

1085

Norita

- og så får De endda
dividende

Det betaler sig at købe i BRUGSEN

Ved Flensborg Fjord

ALS TAGER venligt mod gæsten, der kommer med færgen til Mommark, den gode, frugtbare ø er lutter smil og velkomst. En lille knægt står ved færgeløjet, han har hænderne dybt i bukselommerne og skræver bredt som en mand, der står på sit eget, mens han ser de rejsende an. Men der er lutter interesseret venlighed i hans øjne, man kan se på ham, at han mener, at ganske vist er det fremmede mennesker, men de kan da vist godt gå an. Fra den lille klat huse omkring færgetroen blaffer flagene, der fejres nok en lokal fest, et sølvbryllup eller en rund fødselsdag, hvor kaffen er så stærk, at den kan slå en grovsmid i jorden, og sytten slags kager fylder festbordet. Sønderjyderne er ikke bare stærke af karakter, de har også stærke maver, intet sted i landet er kagerne så fede, mangfoldige og velsmagende som her, og etiketten kræver, at man smager på dem alle sytten.

Fra Sønderborg skal man tage mod nord for at lære den kønne ø at kende. Man kommer forbi Augustenborg slot, som ikke er noget godt navn i Sønderjyllands historie. Der er noget rugende fjendtligt ved den store, hvide hovedbygning, det er som havde hadet endnu til huse, og som der stadig blev udpønsat politiske intriger i de store, kolde pragtsale. Men de gamle tider er faret hen, slottet er i dag sindssygehospital, og der

er ikke meget af fortiden tilbage. Jo, i slotkapellet i nordfløjen kan man se en kluntet marmor-døbefont, som er skænket det augustenburgske hus af czar Aleksander I af Rusland i 1807. Dengang var Augustenborg endnu et politisk stormcentrum. Men parken med sine ærværdige lindealleer går helt ned til den brede fjordvig, og den lille by, der er vokset op omkring slottet, har sin smilende købstadshygge.

Bondebyen Stevning er den fredeligste plet i verden. De store, velbyggede gårde ligger side om side med små, lave huse. I porten til en smuk gammel gård har et svalear bygget rede og slider i det med at fodre ungerne. De gamle farter travlt ud og ind i den svalear porthvælving, og inde i reden kigger ungerne med vidtopspilede, grådige gab ud over redekanten: de må strenge sig an, de gamle, kommer der ikke snart mere? Der er ikke noget så sultent som et nyudruget fuglekuld, og svalearret må slide, men det er måske

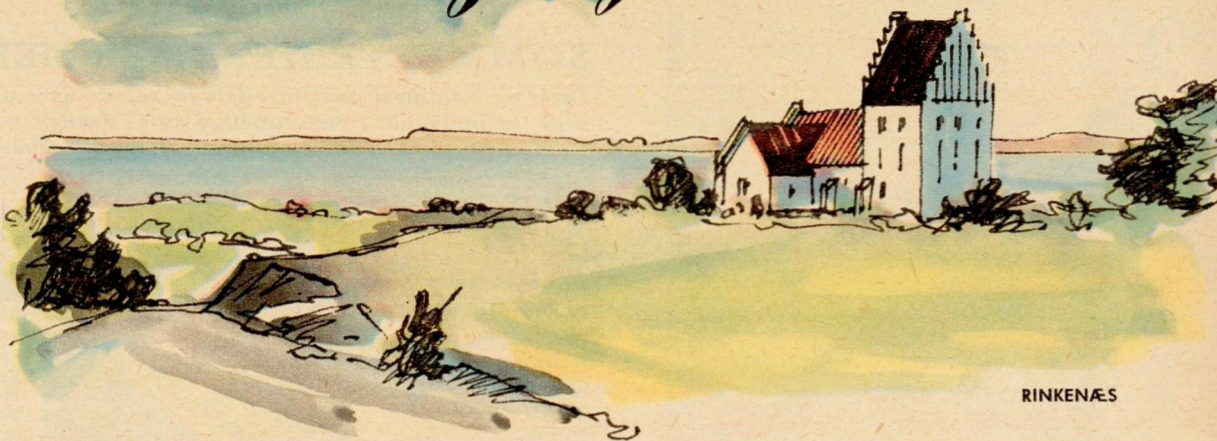
ikke så svært endda, for luften er fuld af mad.

Fra Stevning går vejen gennem skoven ned til Als fjord, her er vidunderlig stille, ikke et menneske møder man på sin vej. Inde fra skovdybet hører man skovduerne kurre, ude over Als fjord brummer en flyvemaskine. Den er sølvskinnende i solen, og mere end om en fugl minder den om et stort og pansret insekt, der er på jagt mellem de hvide lammeskyer. De blå guldsmede, der af og til lyner over vejen med lyset glimtende i de fine vinger hører til samme familie.

Og med ét åbner vejen sig på en bakke, og fjorden ligger foran en. Man kan mærke den friske, salte lugt af hav, det smiler og glimter i de små, krappe bølger. Og heroppe fra bakken ser man ude i fjorden et sjældent syn. Et par mørke skinnende kroppe dukker op af vandet, forsvinder og kommer igen til syne. Det er et par marsvin, som leger.

En gammel, grå hest græsser på den tuede strandeng, det er så meget et venligt øg. Den kommer hen til mig, snuser til mit tøj og gubber mulen mod mit ærme. Den ser ud til at have meget slid og møje bag sig og går vel her på engen som på en slags aftægt. Over hovedet på os skingrer et vibepar fuglesprogets værste skældsord. Vi er kommet for nær reden, som ikke er til at skimte, og hvad har jeg overhovedet her at gøre? Kan jeg da ikke se, at det er privat ejendom, og jo før jeg pakker mig afsted, desto bedre for mig selv. Intet væsen på denne jord har så grov en mund som strandfuglene, når man forstyrrer dem i rugetiden, det er ikke salmer af Ingemann, de skriger over hovedet på en.

SØNDERBORG SLOT hedder det, men det er byen, der har fået navn efter borgen. Tiden har ikke kunnet få bugt med de favnetykke mure, skønt det ellers har været meget igennem. En stor del af Danmarks-historien har det gamle stenhus oplevet,

RINKENÆS

FLENSBOG FJORD

det blev indtaget af Christoffer den Første i 1253, belejret af Valdemar Atterdag – der fejrede sit bryllup her – stormet af Erik af Pommern, og her sad Christian den Anden fanget. Lensmanden på Sønderborg var en herremand fra Als, Thomas Stur, og da kongen slap ud af sit fængsel, var Thomas blevet gammel og skaldet. Det fortælles, at kongen sagde: „Det har været en slem storm, Thomas, der har blæst håret af dit hoved.“ Men den bidske lensmand svarede: „Det var en værre storm, Christian, der blæste kronen af dit.“

Fra Dybbøl går vejen ned til halvøen Broager, der skyder sig som et frodigt næs ud i Flensborg fjord. Fra kirkens

RØNSHOVED

med de mange teglværker. Endnu ser man skorsten ved skorsten langs fjorden, men før i tiden var der endnu flere teglværker her. Jeg snakker med en gammel teglværksarbejder, som fortæller, at i hans barndom var der mindst tredive værker, og i hans fars tid endnu flere. Det er de berømte røde „Flensborg sten“, der stryges, og man byggede ikke bare de smukke sønderjyske gårde af dem, men der var stor eksport af de fortrinlige sten, ikke blot til København og til Norge, men helt til Vestindien.

– Og det var nu kønnere med de gode, røde sten end med det cement, de bruger nu om dage, nikker den gamle, og det har han jo ikke uret i.

Endnu er her minder fra tyskertiden, og det ualmindelig hæsle hotel i Gråsten, er et af dem. Det stammer fra den tid, da man gjorde den kønne lille by til et tysk kursted, nu er den blevet jævnt dansk igen midt inde i sine tætte skove. Og nu er slottet kongefamiliens sommerresidens. Men det er skammeligt med turisterne, som kommer kørende langvejs fra i bil og trænger ind i parken for at glo på kongefamilien, fortæller en gammel kone. For når kongen er hernede, er det da for at holde ferie, og så kunne man da nok unde ham fred. For han er da også et menneske, mener hun.

Vejen langs fjorden fra Egersund og Gråsten over Rinkenæs og Rønshoved til Kollund er det dejligste, man kan tænke sig. Rinkenæs kirke er en smuk, gammel dansk landsbykirke med takkede tårngavle, den ligger så solidt og selvfølgelig på sin bakke ved fjorden og har ladet århundreders kampe gå hen over sig. Om-

trent overfor Rinkenæs på den tyske side af den brede fjord ligger Glücksburg gemt i skoven. Slottet hed oprindeligt, da det var dansk, Ry kloster, og det fortælles, at da hertug Hans den yngre af Sønderborg nedrev klosteret, fandt man i dets kælderhvelvinger en mængde hjerneskal-ler og knogler af småbørn, som de fromme munke havde hjulpet ind og ud af denne jammerdal. Det var også i Ry kloster abbed Arnfast i 1259 gav kong Christoffer gift i alterens sakramente. Der er begået mange forbrydelser under religionens dække, men den smukke gamle landsbykirke i Rinkenæs har sin egen ærlige troskyld. Den falder så smukt sammen med landskabet og fjorden.

Langs hele fjordbredden falder de skovklædte skrænter stejlt ned mod fjorden, små venlige skove når helt ned til vandet. Bække risler i små kløfter, om sommeren kukker gøgen inde i skovdybet, stier snoer sig ind mellem slugter og skovskrænter. Man kommer gennem skoven ved Sønderhav, der har det mærkelige navn Hønsnap skov. Og endelig er man ved Kollund. Her ligger midt i fjorden Okseøerne, en venlig idyl, hvor lystsejlerne fra Flensborg ikke spørger om fjordens bølger er tyske eller danske.

Lige ved den dejlige bøgeskov er jeg inde i et lille hus, manden har været skovarbejder, nu bor hans kone der med en ugift datter. Der er ikke et støvgran på de gamle møbler, vindueskarmen er fuld af blomstrende potteplanter, på væggen hænger et billede af Frederik den Syvende. Det hang der også i tyskertiden, fortæller den gamle kone, for de har altid været dansksindede her i huset, og kong Frede-

FREDEDE SKRÆNTER VED RINKENÆS

tvillingetårn er der en udsigt, som der ikke findes mage til i hele Sønderjylland. Man ser milevidt ud over det bakkede, frugtbare land med de smukke brede gårde. Man ser ud over Als til den ene side, op mod Sundeved mod nord, og mod sydvest skimter man Flensborgs tage og skorstene. I øvrigt kan man se langt ned i Angel. Det er et levende og dejligt landskab, og når man står heroppe og ser ud over det, er det i grunden sært at forestille sig, at en grænse skærer sig midt igennem det. For landskabet har den samme milde, frodige karakter i syd og nord – hvorfor er menneskene da af forskellig nationalitet? Men den samme urimelighed har vel enhver grænse.

I 64 brugte prøjserne kirketårnet med dets vældige udsigt til observationspost for artilleriet, og det var jo ikke videre fromt at dirigere granatild fra et kirketårn. „Broager dæk!“ blev der råbt i Dybbøls skanser. Det er nok værd at se på de gamle kalkmalerier i kirken, de forestiller St. Jørgens sørgelige martyrium. Fra Broager er der kun få kilometer til Egersund

EGERSUND

rik den Syvende holdt man også i de onde år højt i ære i Sønderjylland.

Jeg spørger, om man i dag mærker noget modsætningsforhold mellem dansk og tysk her lige udenfor Flensborgs porte.

– Det var jo mest embedsmændene vi ikke brød os om, siger hun endelig. Og dem er vi jo blevet fri for. Der var evige skærmydsler med gen-darmerne. Det var noget andet med hjemmetyskerne. På en måde var de jo af samme rod som vi. Ja, der var tilmed dem, vi var i slægt med. Blodet er da altid tykkere end vand.

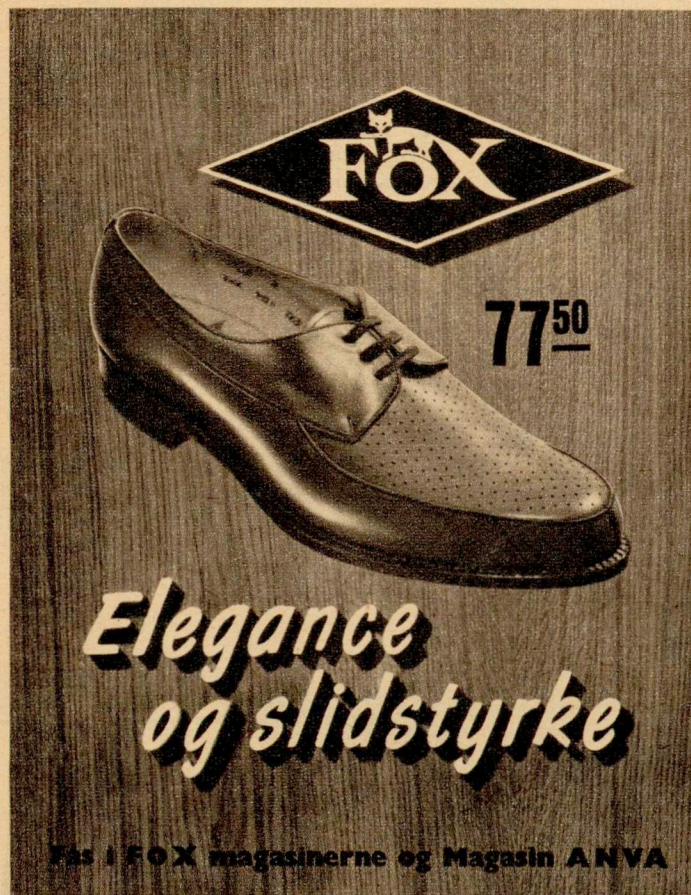
Hun nævner stille, at hun mistede en søn under den første verdenskrig, en af de

mange sønderjyder, der faldt for en sag, som ikke var deres.

– Og vi ved nok, at prøjserne brugte vore unge som kanonføde, siger hun. Men kan min nabo, som er tysker gøre for det? Han mistede også en af sine sønner. Og det skal siges, at mange af hjemmetyskerne støttede deres danske naboer efter evne. Vi skal jo være her til hobe.

Hun har været igennem sorger og bekymringer, men livet har lært hende overbærenhed. Også folk, der taler tysk, er mennesker og må have lov til at være på jorden. I et grænse-land står folk tit stejlt mod hinanden. Men mange tænker som den gamle kvinde her ved skoven ved Flensborg fjord.

PROTEST MOD REKLAME-RASERIET. Ikke alene forbrugerne, men også købmændene har taget til genmæle mod den meningsløse reklamekrig, der længe har været i gang inden for vaske-middel-branchen. Fynske købmænd har for nylig givet udtryk for bekymring over de yderligheder, sæbefabrikkerne griber til i deres kamp om det danske marked, herunder de omsiggribende præmielotterier. Med disse vinderchancer bejles der til forbrugernes gunst uden tanke for, at de kan få det indtryk, at varerne herigennem fordyres, hedder det. Hertil kommer, at konkurrenterne belaster købmændenes arbejdskraft og økonomi. De fynske købmænd slutter med at opfordre sæbebranchen til selv at foretage en sanering af konkurrenceformerne.

FOX

77⁵⁰–

Elegance og slidstyrke

Fås i FOX magasinerne og Magasin ANVA

Når englændere og amerikanere kommer på ferie i Danmark, bliver de ofte begejstret for små ting, som vi ikke selv tænker over – f. eks. den danske skik med at have blomstrende planter i vindueskarmen.

Til daglig falder det os ikke ind at tænke på pottedplanter som noget særlig dansk. Vi er ikke klare over, at der er mange lande, hvor man kun kender til at have afskårne blomster i stuerne.

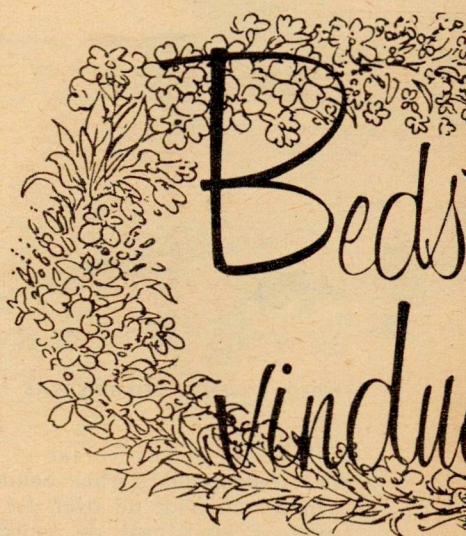
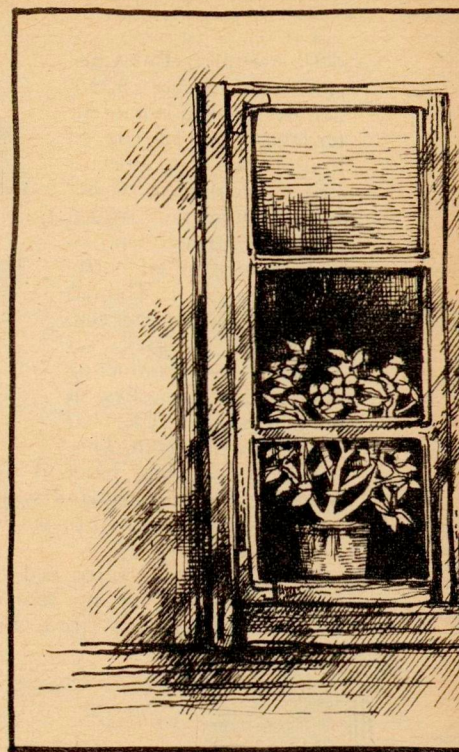
Men selv en så lille ting som en pottedplante har dybe rødder i kulturen. Hvorledes skikken med at have blomstrende vindueskarme er opstået her i landet, er det vanskeligt at finde ud af, hvis man kun studerer hovedstaden og de store provinsbyers moder i stuekultur: en overgang er det mode med kaktus, løg eller grønne planter. Der kan være perioder med aspidistra og filodendron. Men der er også egne af landet, hvor udviklingen rinder med mindre hast, og hvor man i højere grad holder fast ved det gamle.

I jydsk fiskerlejer i de mest barske egne af riget har jeg ofte truffet på pottedplanter i de små vindueskarme, der virkede mærkelig gammeldags, mange af dem var tredive eller fyrre år gamle og kunne være gået i arv fra mor til datter. Der var små træer med lyserøde hjerter, gyldenlakker med mørkebrune blomster, stærkt duftende nelliker, der bredte sig i et stort tæppe over potten med mange små lavstilkede, enkelte blomster.

Spørger man fiskerkonen, hvor hun har købt sine pottedplanter, ser hun uforstående på en. Det er stiklinger, hun kan have fået af sin bedstemor, der måske igen har fået dem af en tante – og så er vi straks over hundrede år tilbage i tiden.

Kulturhistorikeren Hugo Matthiessen fortæller i et af sine værker om, hvordan pottedplanter oprindeligt blev mode i København for to hundrede år siden. Det var netop omkring 1755 at gadespejlet blev højeste mode, og aviserne var forargede over „det bestandige ligger i vinduet af ellers anstændige og dydige jomfruer“.

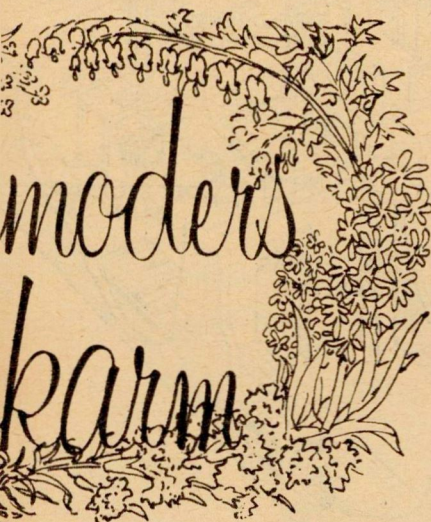
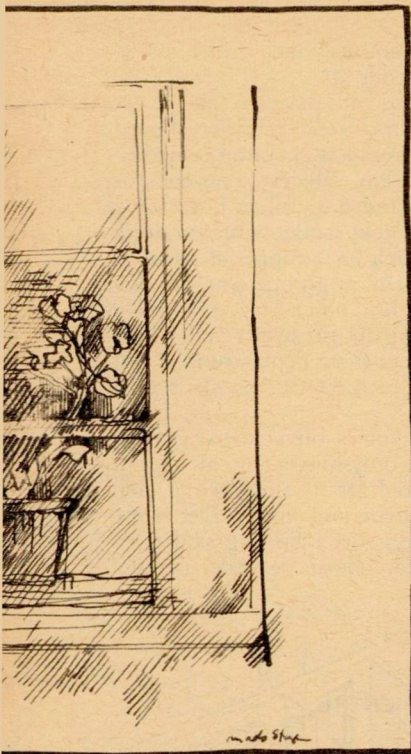
De unge damer ville ikke mere sidde og vente på friere.

De rykkede nær vinduet med sybord og lakerede teborde – som danske fregatter bragte hjem fra Kina – for selv at holde øje med de galante sprader, som velpudsede og i farveglade dragter trippede forbi på høje, rød-lakerede hæle og kastede forliebte øjekast til det unge blod, som sad på stads deroppe.

Når pottedplanter kom på mode – så har grunden været den, at de unge piger måtte have et påskud til at hænges i

AF KELVIN LINDEMANN

den dybe vindueskarm – og det var jo et syn, der kunne røre – og det forstås jo uden videre at selv en råbarket styrmand på en ostindiefarer kunne ikke andet end blive rørt over at se en ung blond dansk pige „nappe“ nellikepottens topskud og ømt vaske bladene på en løjtnantshjerte.

Nationaløkonomen vil nok pege på, at urtepotter pludselig var blevet meget billige. Dengang brugte man ikke potter af ler men af glas: mørke-

Da pengene var noget værd

UDE PÅ Gammel Holte kro nord for København hænger ovenstående spændende dokument, en „Taxt“ fra april 1863, godkendt af en af den tids lokale „prismyndigheder“ – Voer og Nim herredsfogderi. Dengang var Gl. Holte-krojerens bedstefader, der ligeledes hed Hans Bruun, indehaver af Nim kro i nærheden af Horsens.

Lad os for en gangs skyld skyde dagens besværligheder til side og gøre det tankeeksperiment at rulle 94 år tilbage i tiden – nemlig for at aflægge Hans Bruun den ældre et besøg.

Altså: Vi kommer stands-

blå, grønne eller gule. I 1760 var det højeste mode med røde glas-urtepotter, mens hyacinter skulle stå i blå eller hvide svibelglas – af samme type som dem vi bruger i vore dage.

De gamle på Vartov, det udsidte fattigfolk, syslede også med deres grove arbejds hænder om pottede planter. De gamle holdt især af balsaminer, og derfor hedder denne blomst sine steder endnu Vartovsblomst, men ellers var det aurikler, krusemynte, nelliker, ambra – og den gammeldags, enkelte, stærkt duftende levkøj, der sås alle vegne.

Endnu i vore dage kan der hos københavnere være en barnlig overlegenhed over for provinsbyernes indbyggere, fordi biograferne i hovedstaden er større, og der er mere brolægning på Vesterbro. I det attende århundrede kunne der være mening i sådan københavnsk selvfølelse, for da var København et knudepunkt i europæisk handelsliv. Men dengang var København også langt smukkere end nu – den har været som en stor hyggelig dansk provinsby, en grøn by med blomstrende vindueskarme overalt. Og duften af nelliker og levkøj fra de åbne vinduer har på hede sommerdage blandet sig med lugten af hørkræmmerens kryddersild og med lugten af brænderøg ... og det er stiklinger af disse planter, der nu er havnet i øde fiskerlejer på vestkysten ...

mæssigt agende med egen kusk på bukken af vor pyntelige landauer. Det er en barsk vinteraften, og skønt vi efter den kolde anretning egentlig ville have kørt videre til Horsens, kom vi i så godt selskab, at vi spenderede en bolle punch og var nødt til at blive til næste morgen. – Regningen, som vi da fik forelagt, ser sådan ud: Kold Aftensmad af Skinke, Oxe-, Kalve- eller Lammesteg med Brød, Salt, Sennep, Smør, etc. til Herren 2 Mark (67 øre). En Flaske dobbelt Øl til samme 1 Mark (33 øre). (Naturligvis ikke en dobbelt øl i moderne forstand, men simpelthen en helflaske af bedste forhåndenværende kvalitet.) To Sopken („dramglas“) Kommen-aqvavit til Samme 8 Skilling (16 øre). En Portion Caffé til Samme 1 Mark, 8 Skilling (50 øre). To Sopken Cognac til Samme 12 Skilling (24 øre). En Bolle Punch à 4 Potter til Herrens Selskab 2 Rigsb.daler (4 kr.). Sovekammer m. Seng, Lys og Varmer for Herren 4 Mark (1,34 kr.). Middagsmad for Kudsk 1 Mark (33 øre). Et Glas Øl til Samme 2 Skilling (4 øre). En Spølkum Caffé til Samme 8 Skilling (16 øre). Natteleie for Samme 8 Skilling (16 øre). Staldrum for Vogn og to Heste 1 Mark (33 øre). En Skjeppe Havre til de Brune 3 Mark, 4 Skilling (1,08 kr.). En Portion Smørrebrød med Kød eller Ost til Herren 12 Skilling (24 øre). En Flaske dagligt Øl til Samme 6 Skilling (12 øre). En Spølkum Theevand til Kudsk 6 Skilling (12 øre). En Portion Tvebakker eller Kringler hertil 4 Skilling (8 øre).

Summa Summarum: 4 Rigsb.daler, 5 Mark, 14 Skilling (ca. 9,90 kr.).

Med de priser kan vi endda tillade os den flothed at stikke krofolkene en rigsdaler i drikkpenge. Alligevel ville vi slippe med et beløb, der omregnet svarer til knap 12 kr.

Vore egne nutidskroner ville krofar dog næppe have brudt sig om at få. Han ville have forlangt „Rigsmønt“, for under den tids sølv møntfod svarede en Rigsbankdaler à 6 Mark à 16 Skilling) til 12,6 gram fint sølv, og inde i Nationalbanken lå vel at mærke masser af sølv, der sikrede sedlernes indløselighed.

Sy selv

Af Vi-mønster nr. 3406 kan der fremstilles nederdel, bluse, jakke, shorts, „solliv“. Størrelse 42 og 46.

Vi-mønstre
39. kr. 2.50
Vår
mønstertidning
kr. 2.00

Fås i BRUGSEN,
Magasin ANVA og
FDB magasinerne

Vi mønstre

Et stort areal i Esbjerg udgør byggepladsen, hvor EFDABYG rejser de 187 rækkehuse. Terrænet skråner en del, dette udtrykkes ved de „odelignende“ sorte streger i husene på tegningen.

FEM HUSE OM UGEN

til en leje af

169 KR. PR. MÅNED

DANSK forbrugerbevægelse går nu aktivt ind for byggevirksomhed – en gren af produktionslivet, som ubestrideligt vedrører et vigtigt forbrugsgode, tilmed et, der er stor knaphed på. Det nystiftede selskab EFDABYG har sluttet kontrakt med Esbjerg Boligselskab om at opføre 187 rækkehuse i Fuglebakke-kvarteret i Esbjerg. Arbejdet er påbegyndt, det første hus vil stå færdigt til indflytning i efter-sommeren, og derefter regner byggeprogrammet med færdiggørelse af 5 huse pr. uge.

EFDABYG (navnet er en forkortelse af „effektivt dansk byggeri“) har til formål at virke for tilvejebringelse af billige, gode og sunde boliger. Formand for bestyrelsen er forstander J. Th. Arnfred, Askov, og de øvrige medlemmer af bestyrelsen er forstander Frode Aagaard, Vestbirk, og direktør Helge Hansen, Tec-tum, Viby. Som daglig leder er ansat ingeniør B. Folmann.

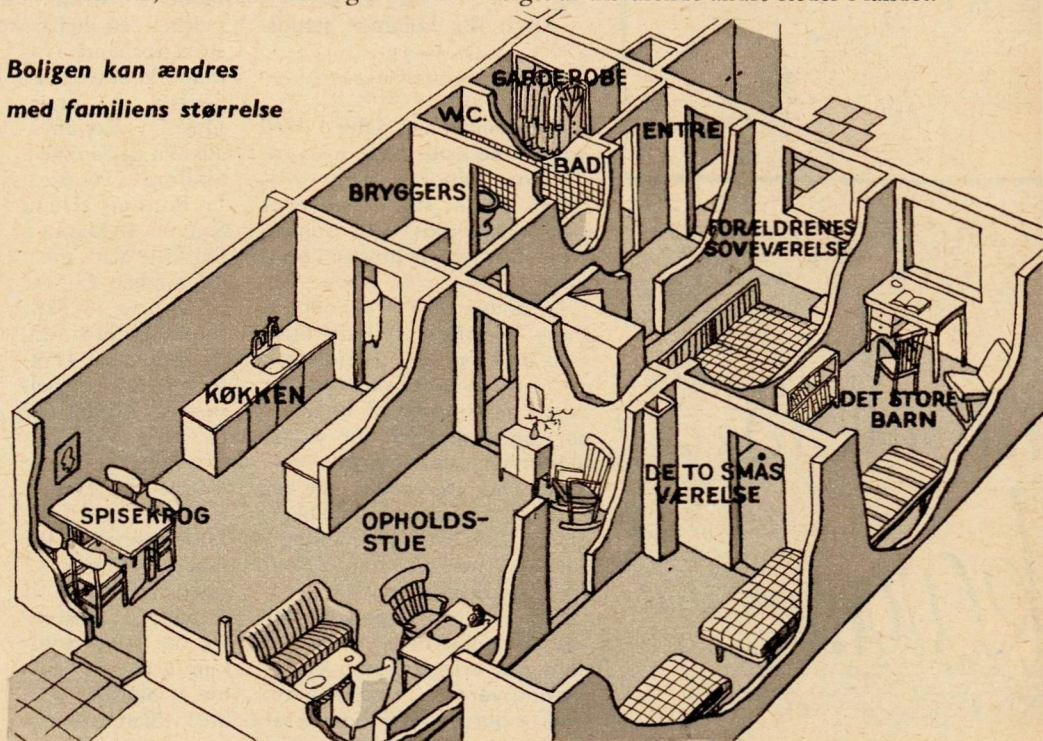
Selskabet virker som contractor-selskab, hvilket vil sige, at det påtager sig alle arbejder og leverancer indenfor det byggeri, det har truffet aftale med en bygherre om, og afleverer et fuldt færdigt bygværk. EFDABYG ordner altså planlægning, projektering, finansiering under byggeperioden samt alle underentrepriser, idet man såvidt det er muligt benytter lokale håndværkere som underentreprenører. Contractor-ordningen er en udvidet form for den gamle bygmesterordning.

Det store byggeri i Esbjerg er EFDABYGs første arbejde. Samtlige 187 huse opføres med statslån efter boligstøtteovens kapitel IV. Byggeomkostningerne bliver 315 kr. pr. kvadratmeter, et beløb der ligger betydeligt lavere end omkostningerne ved langt størstedelen af tilsvarende andet byggeri. En væsentlig årsag til, at byggeriet kan gennemføres til så lave priser er contractor-selskabets koordinerende virksomhed, som muliggør, at alle underentrepriser og leverancer samles til en enhed, nøje afpasset efter hver- andre, således at enhver form for spild af tid og materialer undgås.

Den månedlige husleje er kalkuleret til 169,00 kr. eller målt i forhold til bolig-

arealet til 23,73 kr. årligt pr. kvadratmeter beboelsesareal, hvilket er en meget mode-

**Boligen kan ændres
med familiens størrelse**

HVERT af de 187 rækkehuse, EFDABYG opfører i Esbjerg, indeholder opholdsstue, soveværelse, 1 eller 2 kamre, køkken med spiseplads, bryggers, toilet, garderoberum og entré fordelt over 85,5 m².

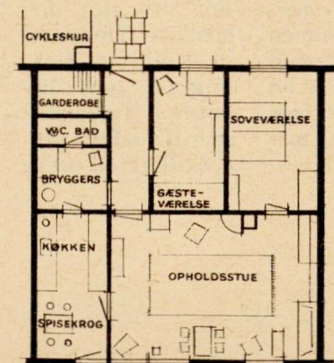
Køkkenet er monteret med el-komfur, spisekammerskab, porcelænseskab samt med skuffer og skabe under køkkenborde. Der er desuden udført installation til køleskab og afsat plads til et sådant. Bryggerset er forsynet med el-vaskemaskine, håndvask og brusebad og indrettet således, at der eventuelt kan monteres siddebadekar.

Varmtvandsforsyningen sker ved el-vandvarmer, der er monteret i køkkenet. Opholdsstue, soveværelse og kamre opvarmes fra en kamin, der er anbragt i opholdsstuen.

En særlig finesse er, at væggen mellem soveværelse og det ene kammer samt mellem opholdsstue og det andet kammer er opført af lette materialer, således at man kan ændre boligens indretning efter det vekslende behov. Mange mennesker vil have god brug for begge kamre, så længe børnene er små, og foretrækker derfor den rum-

opdeling, som er vist på perspektiv-tegningen. Senere, når børnene er flyttet hjemmefra, foretrækker man måske en større opholdsstue og kun eet kammer, og man behøver da blot at nedtage et skillerum for at opnå den rum-opdeling, som er vist på plantegningen.

Disse variationsmuligheder øger naturligvis i høj grad den enkelte families muligheder for at give boligen et individuelt præg.

TAKT OG TONE for feriegæster

FAMILIEN Svendsens ferie begynder på Hovedbanegården. En helt igennem sund, livs- og sportsglad familie, der tager kupeen i besiddelse, som var den deres private sommerhus. Med beundringsværdig muskelkraft får Svendsen anbragt den yderst omfattende bagage i nettene, under bænke og i korridoren. „Hvor der er

hjerterum, er der husrum,“ ler Svendsen, mens han i lykkelig tillid til sine medmenneskers hjælpsomhed betror en passager sin fiskestang, en anden sin ketcher, en tredje sin kones hatteæske, samtidig med at han overbeviser en fjerde om, at hans rejsegrammofon vil være denne et ideelt armlæn.

På slaget tolv indtager familien med god appetit sin frokost, bestående af silde-salat – godt belagt – ægge- og tomatmad, camentbertost, og til afslutning: saftige pærer og kirsebær, hvis stene anvendes til målskydning af familiens yngste håbefulde.

Efter frokosten følger hvilen. Der bliver varmt i kupeen, og raaen gør sig det bekvemt, linder på skoene, løsner for snærende bånd og stamnende bælte. Inden længe forkynnder stødvise prust og egenartede hvislelyde, at de medrejsende nu vil have fred en stund – i hvert fald indtil man når den første større station, hvor der kan foretages indkøb af ispinde og læskedrikke.

MOGENSEN er ungkarl. Hver sommer tilbringer han 14 dage hos sine venner på landet, for – som han siger – de trænger s'gu til lidt opmuntring i deres stille og

afsondrede tilværelse. Og det må man lade Mogensen, han gør, hvad han kan, for at bringe liv i huset. Regner det, indledes dagen med fornøjelige selskabslege. Er det solskin, arrangerer han fra morgenstunden en af sine bekendte, muntre udflugter, hvor en hel kortegte af vogne og talrige tvangsindlagte ofre deltager. Han fører an under legene i det grønne og savner aldrig gode ideer, når det gælder at finde på komiske pantydelser til de uheldige tabere, som f. eks. at springe fuldt påklædt i vandet eller at lade en herre gå rundt med dameovertøj.

Om aftenen foranstalter han havefest med kulørte lygter, serpentiner og papirshatte, og her kommer hans glimrende talenter rigtigt til udfoldelse. Ikke blot kender han alle de anekdoter, der vakte furor i trediveerne, men tillige kan han recitere vers, spille Donaubølger med skomagerbas og danse Lancier næsten til fuldkommenhed.

Dersom værtinden ved tolvtiden diskret skulle antyde, at hun har lidt hovedpine, efter at hun fik en krocketkugle i øjet, og at man jo også har været tidligt oppe i dag, vil hr. Mogensen blive dybt såret og højlig forundret.

FAMILIEN Trampes ankomst til badepensionat „Sølyst“ går ikke stille af. Hr. Trampe er kommet for at få ro, og man har givet ham værelse lige op ad trappegangen. Der er dog grænser for, hvad man kan byde ham. Desuden er børnenes senge alt for store, og de voksnes ikke nær lange nok. Og man vil nok sørge for, at han straks får en ordentlig sengelampe, ja, og så varmt vand op præcis kl. 8, men varmt altså!

Under middagen hidkaldes stuepigen gentagne gange: kan man ikke få brød til suppen? Er hun sikker på, det ikke er hestebøf, hun serverer? Den rabarbergrod er jo det rene klister. Ind imellem underholder hr. Trampe de omkringsiddende med harmefyldte beskrivelser af de mildest talt uforskammede mennesker, man rejste herud med i toget.

Trampernes interne familieforhold er imidlertid præget af frihed og tolerance, de små Trampe på henholdsvis 5 og 7 år har tilladelse til at cirkulere mellem bordene under det meste af måltidet. Og hvis en ældre lærerinde hæver brynene en anelse, fordi en badebold havner i hendes tallerken, siger hr. Trampe højlydt, at man mærker nok, hun der ingen børn har.

Skulle værten antyde over for hr. Trampe, at hans børn generer pensionærerne ved at sippe på gangen kl. 5 om morgenen eller ved at benytte det fælles badekar som opsamlingssted for vandmænd og krabber, da vil hr. Trampe øjeblikkelig udbryde, at dette rigtignok ikke er som pension „Havfryd“, hvor man sidste år fik en så fortræffelig behandling. At samme pension blev forladt i største forbitrelse, synes nu at være gået hr. Trampe af minde.

Intet bælte,
ingen nåle,
ingen odeur!

Selv den mest sunde, normale kvinde er ikke rigtig sig selv i disse 3–5 dage hver måned. Men hvorfor gøre sagen værre med halve løsninger? Vi, som er så oplyste – burde vi ikke hilse Tampax, der bæres indvendig, som det eneste fornuftige... sådan som millioner af kloge kvinder verden over har gjort det?

En læge opfandt Tampax

til gavn for alle kvinder. Tampax er simpelthen en lille vattampon af naturbomuld, som anbringes ved hjælp af et silkeglat indføringshylster, der udelukker berøring og gør indføringen let og hygiejnisk. Tampax føles ikke, når den er rigtig anbragt.

Intet kan ses,

og intet kan mærkes – eller fornemmes på anden måde. De kan bade, danse, ride og leve præcis som ellers. Andre aner intet, for der er ingen afslørende konturer – og ingen ubehagelig lugt kan opstå.

Let at fjerne – og let at blive kvit!

Der er aldrig noget problem med at blive Tampax kvit. De lader simpelt hen det hele forsvinde i toilettet.

Hver pakke Tampax indeholder 10 stk. og brugsanvisning på dansk. Vælg mellem Regular nr. 1 til kr. 2.90 og Super nr. 2 (med 40 % større sugsevne) til kr. 3.40.

– opfundet af en læge,
nu brugt af millioner af kvinder.

Sunde, solbrændte småbørn

JA, de ser dejlig sunde ud, sådan nogle småstørrelser, der er gyldenbrune over hele kroppen. Det er forståeligt, at mødre gerne vil have, at netop deres børn skal blive dejlig solbrændte, men der er nu engang forskel på, hvor meget sol, man kan tåle, og forskellen er endnu mere udpræget blandt småbørn end blandt voksne. Mange børn bliver slet ikke solbrændte før tre-fire års alderen, andre med meget sart, lys hud kan have vanskeligt ved at blive solbrændte i hele barnealderen. Der er mødre, som mener, børnene kan trænes op til at blive solbrændte, resultatet bliver desværre ofte slemme solforbrændinger eller soleksem.

Man skal gå gradvis frem, når man lader småbørn få solbad, og hvis deres hud bliver rød og irriteret, må man beskytte dem mod sol, indtil huden ser normal ud igen. Solforbrændinger kan give et barn temmelig stærke smerter, det kan desuden få feber og blive virkelig syg af for meget sol,

og begynder barnet at få soleksem, har dette en tilbøjelighed til at komme igen.

Hvor brun man kan blive, afhænger af, hvor meget mørkt pigment man har i huden. De, der næsten intet har, bliver kun rødskjoldede. Er man først brun, beskytter det brune mod solforbrændinger, mens den, der stadig er hvid og lys i huden, er ganske ubeskyttet mod solens stærke stråler. Det lille barn, der ikke let bliver solbrændt, skal derfor beskyttes langt mere mod sollys end det barn, der hurtigt bliver solbrændt. Dette betyder naturligvis ikke, at de børn, der har sart hud, slet ikke skal i solen, men blot, at man gør klogt i at passe på, at de ikke løber rundt uden tøj på i timevis.

Skal barnet med den sarte hud have solbad, skal det være på den tid af dagen, hvor solen ikke er allerstærkest, og det er godt at huske på, at middagstimerne fra 12 til 2 er de farligste, så det er bedre at lade barnet få morgensol end middagssol.

SOMMERKJOLEN

fra sidste år

DEN runde, dybe balsudskæring slog stærkt igennem sidste år, og navnlig de ganske unge piger var glade for denne mode. Men ak, når man kommer nu året efter og tager den søde, men måske lidt forvaskede sommerkjole frem, er balsudskæringen blevet for slap og sidder slet ikke, som den skal. Hvad gør man så?

Det er nærliggende blot at sy et par sting, men desværre er mange kjoler syet sådan, at det ikke lader sig gøre at rette på balsudskæringen uden at sprætte belægningen i halsen af og give kjolen nye rynketråde, og det er ikke helt nemt.

Er rynketrådene gode nok, men blot blevet slappere, klarer man sig nemmest ved at give kjolen et par sløjfer i siderne. De bindes stramt om

stoffet ved skulderen, så kjolens udskæring derved strammes. Man kan enten vælge sorte pyntesløjfer eller ganske smalle sløjfer bundet af tyndt bånd i en farve, der falder ind

HVORDAN MED FERIE- OG KOSTPENGE?

NÅR ferietiden står for døren, kommer det stadig tilbagevendende spørgsmål om husassistenters ret til ferie og kostpenge i ferietiden. Spørgsmålet, om de har ret til ferie, er besvaret i lov om retsforholdet mellem husbond og medhjælper af 6. maj 1921 med ændringer fra 1953. Herefter har en medhjælper, som er fæstet for et halvt år, eller som har tjent så længe, krav på frihed i 9 søgnedage, og 18 søgnedage, hvis det drejer sig om et helt år. Det vil i praksis sige 3 ugers ferie. Ferien skal normalt gives i tiden 2. maj til 30. september.

Også løs hushjælp – konehjælp – har krav på ferie og feriegodtgørelse i henhold til lov om ferie med løn pr. 31. marts 1953. Feriegodtgørelsen udgør 6½ % af den udbetalte løn i det foregående år, fra 1. april til 31. marts, og den skal udbetales, når hushjælpen får sin sommerferie.

Spørgsmålet om kostpenge i ferietiden er derimod ikke lovfæstet, og der må derfor ses hen til de herskende sædvaner. Der er næppe tvivl om, at der her er forskel på land og by. For landbrugets vedkommende er den herskende sædvane stadig, at der ikke ydes kostpenge under ferie, hvorved dog må forudsættes, at medhjælperen kunne have fået kosten på gården, dersom han eller hun (loven gælder både mandlige og kvindelige medhjælpere) var blevet der i sin ferie.

De sjællandske landboforeninger har da også i en erklæring af 1941 udtalt, at det hidtil ikke – såvidt landboforeningerne bekendt – har været kulturen at udbetale kostpenge til landbrugets medhjælpere for de fridage, de har krav på efter medhjælperloven. Højesteret har også ved nogle domme fra 1943 nægtet forskellige medhjælpere inden for landbruget kostpenge under ferie, idet det

i kjolens bundfarve. Det giver en velsiddende balsudsikring, og det fornyr måske tilmed kjolen fra sidste år så meget, at man bliver endnu gladere for den gamle kjole.

ikke var godt gjort, at arbejdsgiverne ikke havde kunnet yde medhjælperne kost i ferien.

For bykommunernes vedkommende – altså i det hele, hvor talen er om medhjælpere uden for landbruget, særlig husassistenterne i byen – er stillingen ikke afklaret i retspraksis, men det er utvivlsomt inden for betydelige områder kutyme, at der ydes kostpenge under ferie. Domstolene har ikke taget endelig stilling til spørgsmålet, men vil sikkert nå til det resultat, at husassistenter uden for det egentlige landbrug har krav på kostpenge, hvis størrelse vil bero på sædvanerne i de forskellige bykommuner. Det kan således nævnes, at i en af Københavns omegnskommuner ansættes værdien af kost til 130 kr. om måneden, dvs. mere end 4 kr. om dagen. Stillingen i byerne hænger sammen med, at husassistenten ofte ikke kan få kost i husbondens hjem under sin ferie, i hvert fald ikke uden at husbonden kontant yder betaling for kosten. I medhjælperforhold i byerne er der jo sjældent som inden for landbruget en konstant løbende be- drift med husholdning.

Skal **PETER** selv bestemme?

– MOR, må jeg tage 10 kroner og 45 øre i sparebøssen?

Jeg havde nær tabt tallerkenen ud af hånden, da min 6-årige søn stillede mig dette spørgsmål midt i opvasken.

Et hurtigt: Nej, det kan du tro, du ikke må, var ved at ryge mig ud af munden, men jeg tog mig i det og spurgte i stedet roligt, hvad han skulle bruge pengene til. Joh, han havde da set sådan et spændende spil om seksdagesløb inde hos Hans Ole, og Hans Ole havde også selv købt sit spil for lommepengene, og det kostede altså 10 kr. og 45.

Vi snakkede lidt frem og tilbage om problemet, og jeg sagde til Peter, han skulle tænke sig godt om, inden han brugte pengene, men han holdt ved sit, det spil var hans højeste ønske. Og enden på historien blev, at han lykkelig drog af til nærmeste legetøjsbutik med sine sammensparede lomme- penge.

Er det nu ikke galt at lade en størrelse på 6 år råde over så mange penge? I Peters tilfælde synes jeg, det var rimeligt han fik lov. Han får en krone om ugen i lomme- penge og som løn for små faste pligter over for mig. Han slæber støvsuger frem, går ned med skraldebøtte og hjælper med opvask og borddækning. Hans ugentlige krone er i grunden en meget ringe betaling for det arbejde, han yder, selvom en krone er mange penge for sådan en lille størrelse.

Han bliver opfordret til at spare

I begyndelsen soldede han sine penge op til is, slikpinde og lakrids, men det frarådede jeg ham, idet jeg fortalte lidt om, hvor meget han kunne få ud af de penge, hvis han sparede dem sammen og købte noget ordentligt for dem. I 11 uger sparede han så sammen til

en bestemt bil, han ønskede sig; og nu var det altså pludselig et spændende spil, han gerne ville have, og selvom jeg personlig syntes, det var for mange penge at give ud til et spil, ville jeg ikke sige nej.

Man kan ikke opfordre et barn til at spare sammen til højtsøskede ting og så bagefter forbyde dem at købe det, de nu helst vil have, selvom

barnets ønsker ikke altid falder helt sammen med det, forældrene finder fornuftigt. Barnet må selv gøre sine erfaringer. At den kloge mor så kan påvirke barnet i retning af fornuftige indkøb er straks en helt anden sag. Men direkte forbud vil blot resultere i, at barnet føler sig snydt og synes, det ikke rigtigt er hans egne penge.

Kr. 33.85

Calpreta

**Den stryggefri
poplinskjorte i
topklassen**

ET KVALITETSPRODUKT FRA

forbruger-

REDIGERET AF BODIL M. BEGTRUP

SOMMERBØRN I SOMMERSKO

Småbørn burde aldrig gå med sko eller støvler i stuerne, men kun have en tyk, ulden sok eller bløde skindsko på.

Foden er jo bygget til at gå på *uden* støtte af fodtøj, og selvom det ikke lader sig gøre at vandre barfodet gennem livet, så kan man i alle tilfælde starte en god fod at leve på, ved at lade små børns fødder udvikle sig uden kunstig støtte, og stimulere de større børns ved at lade dem løbe barfodede, så snart der er mulighed for det. Bybørn elsker jo at smide fodtøjet, så snart de kommer på landet, og i løbet af få dage er huden under fødderne så hærdet, at der skal en stubmark til for at genere dem.

Træsko - det bedste fodtøj

Når vind og vejr kræver fodtøj, er *træsko* bedst. De bliver forhåbentligvis ved med at være den store mode både til børn og voksne. Foden får motion i træskoene, den er varm og tør, foden kan "fordampe" i den, og den er stærk og billig. Folk, der i deres arbejde skal stå eller gå meget, har "opdaget" træskoen - og den er blevet moderniseret med fine farver, lettere skind og sæler beslået med gummi, så de hverken larmer eller ridser gulvene.

Lærredsskoen kan ikke bekæmpes

Men en træsko er ikke til at løbe og springe i. Det er derimod lærredsskoene

med gummisål og tå. Børnelæger og ortopæder (det er dem, der bl. a. er læge for fødderne) er ikke så begejstrede for gummilærredsskoene, men som en fornuftig læge en gang sagde, man kan ikke kæmpe imod den, for den er bekvem, praktisk og billig. Kan vi blot få folk til at forstå, hvor godt det er for børnenes fødder og de voksnes iøvrigt også, at man skifter mellem almindelige sko, træsko og lærredsgummisko, skal jeg være tilfreds. Mere end et par timer i træk skal man helst ikke gå med dem på.

Der findes lærredssko til tennis, sprinters, spejdersko o. s. v., men større forskel er der ikke på dem.

Når man køber gummilærredssko i sit sædvanlige nummer, kan de godt føles lidt rigelige, fordi numrene er lidt større af hensyn til, at lærredet krymper noget, når skoene bliver våde. Køb derfor ikke skoene så de lige passer, for de bliver mindre.

I brugsforeningerne kan man få lærredssko med en sær-

lig stærk, riflet gummisål. De er specielt fremstillet til brugsforeningerne og kan ikke fås andre steder.

De koster efter størrelsen ca. 0,75-1,00 kr. mere pr. par end de almindelige lærredssko, men det må vist indrømmes, at den krone giver gode renter. De findes i størrelserne 24-48.

Sandaler er fint sommerfodtøj, hvis de har lædersål, ikke er helt flade og slutter godt om hælen. Men tænk på, at de tit bruges uden sokker i, og er de for åbne, må de ustandselig af og rystes fri for sand, jord og sten.

SOLDATERNES SOKKER...

I MARTS måned var forbrugerrådet til møde i forsvarets materielintendantur for at snakke soldatersokker. Der kommer nemlig stadig mange klager over sokkerne til rådsmedlemmerne, de krymper, bliver for vide i skafterne og slides for hurtigt. Det mærkelige er, at nogen steder i landet får soldaterne gode sokker udleveret, rådet blev f. eks. præsenteret for sokker, der havde været i brug i 14 måneder. De var ikke krøbet og havde kun en stor stopning.

Forsvarsintendanturen oplyste, at man havde et stort lager af mindre gode sokker endnu fra den tid, hvor det kneb med de gode materialer, og de måtte jo bruges op. Man ville dog prøve en retfærdigere fordeling, således at alle soldaterne fik både gode og mindre gode sokker.

Iøvrigt bad man forbrugerrådet om at være med i arbejdet på at finde frem til den rigtige sok. Samarbejdet er allerede i fuld gang med strømpefabrikanter, teknologisk forskningsinstitut og intendanturens sagkyndige på dette område.

Selv om klagerne over sokkerne altså har vist sig berettiget, må det samtidig erkendes, at mange gode sokker ødelægges, fordi de er vasket og tørret forkert.

Soldaterne får en vaskeanvisning med udleveringen af sokker, men hvor mange læser den - og husker den - eller giver den videre, hvis de ikke selv vasker sokkerne?

KAREN KOKS MAD

PINSEHØNEN

PINSEFERIE for husmor og god pinsemad til familien skulle gerne kunne forenes. En af mulighederne for at det kan gå, er, at man lørdag går igang med at lave noget godt ud af unge høns eller haner.

Partér dem rå og tag de bedste stykker fra til kreoler-hønen. Vinger, skrog, kråser

og rigelig med suppeurter, eventuelt et kraftben koges af til suppe.

Al kødes piller fra benene, og der er mere på dem, end man skulle tro. Gem kødet i en skål med låg på, og stil den og suppen så køligt som muligt.

De gode stykker hønsekød brunes, så de er parat til i morgen, løg og champignons gøres ligeledes i stand. 1. pinsedag serveres kreoler-hønen og en dessert.

2. pinsedag hønsekødssuppe med småtskårne urter og en spskf. ris pr. person kogt 20 minutter i suppen. Derefter sandwich med hønsekødssalat. Den består af det småtskårne hønsekød og suppeurter, lidt asie eller pickles og mayonnaise krydret med f. eks. et drys carry, eddike, salt og tomatpuré eller som man nu kan lide det. Salaten blandes sammen og lægges mellem to stykker franskbrød – ristet om man vil.

Til dessert frugtgrød, henkogt frugt eller frisk frugt.

Kreoler-Høne

1 høne eller unge hane
35 g margarine
125 g små læg
½ tsk. paprika
salt, peber
1 dl god tomatpuré
1 dl fløde
½ kg ds. grønsager eller 300 g frosne
¼ kg ds. champignons
eller 250 g friske

Hønen renses og parteres rå. Stykkerne brunes i margarin og lægges i et ildfast fad. Løgene svitset og hældes over. Panden koges af med tomatpuré og fløde. Paprika, salt og peber tilsættes. Det hældes over kødstykkerne. Retten steges under låg i en ovn eller på kogestedet, til hønen er mør (ca. 1-2 timer ved svag varme). Ærter og de ituskårne champignons steges med det sidste kvarter.

Retten kan serveres med løse ris, flutes eller kartofler.

NB: Er der ikke låg til det ildfaste fad, kan et stykke aluminiumsfolie bruges i stedet for.

AKTUELT

Den smukke, brune hud...

HVERT år skoldes rygge og skuldre af solen. Kun egne bitre erfaringer kan overbevise den solglade om, at huden langsomt skal vænnes til solen. Er man i bevægelse kan det gå an at udsætte de steder på kroppen, der plejer at være dækket til, for direkte solskin en halv timestid den første dag, men tager man solbad i en klit eller på sin græsplæne, må man nøjes med et karvterstid, hvis man vil undgå hævelser, blaser og slemme smerter. Den næste dag kan tiden fordobles, og efterhånden sker der to ting, som gør, at man kan tåle solen. Den ene er, at overhudens yderste forhornede lag bliver tykkere, og det andet at der i huden samler sig pigmentkorn – man bliver brun. Begge dele beskytter hudens dybere lag mod lysstrålerne påvirkninger.

Sololier eller cremer er godt for huden, når den udsættes meget for sol og luft. Hvis man har en ret fedtet hud, er creme eller olie ikke nødvendigt, men er huden tør er det synd ikke at fedte den ind.

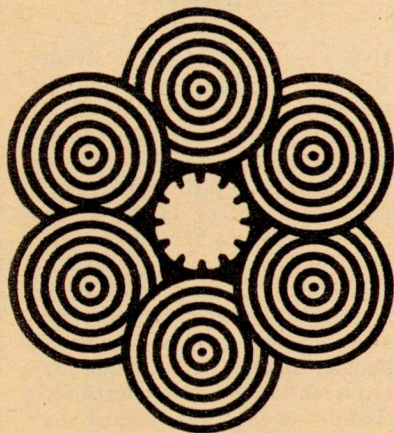
FDB's fabrikker i Viby laver en fortrinlig creme *Norita*, som er

fuldt på højde med de bedste mærker, den er blot billigere end de tilsvarende produkter, og det er salgsmæssigt forkert, for folk er så vant til, at cremer skal være dyre, så de går udenom den billige. Det er ikke så lidt, man giver ud til cremer og olier i sommerens løb, så det er da et forsøg værd at *prøve* en dåse *Norita* og se, om den ikke er lige så god – ja, bedre end de andre.

Børn

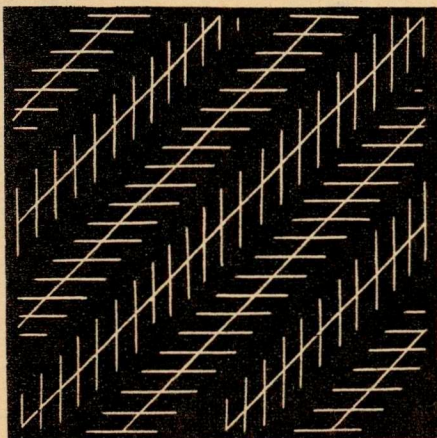
DREJESKIVEN. Enhver, der har overværet et retsmøde ved, hvor upålidelige vidneudsagn kan være, ikke fordi der aflægges falsk vidnesbyrd, men fordi

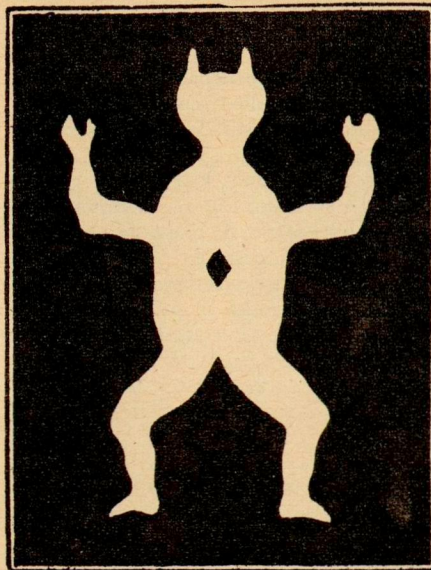
den menneskelige hukommelse svigter, og fordi vore sanser – ikke mindst synet – ofte bedrager os.

Vi skal her vise jer nogle eksempler på såkaldte „optiske bedrag“. Prøv f.eks. at dreje tegningen herover langsomt rundt, du vil da få det indtryk, at alle seks hjul drejer sig enkeltvis og i modsat retning af den, hvori tegningen bevæges. Samtidig vil du iagttage nogle grå skygger, som løber rundt inde i hjulene.

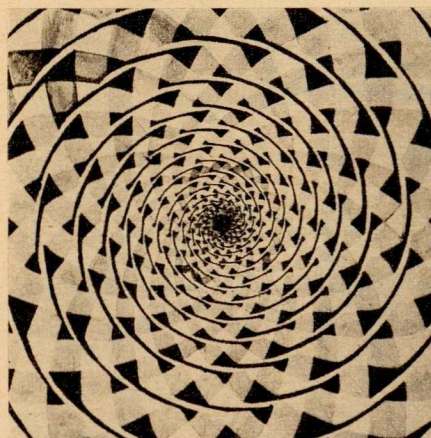
Maler du dig en bil med sådanne hjul, kan du let få den til at „køre“.

LIGE ELLER SKÆVE? Vi frygter, at du ikke længere stoler på dine øjne, men straks er klar over, at de lange striber her ikke er det mindste skæve, men løber ganske parallelt, og at det – når det kan være svært at konstatere – kun skyldes, at synet forvirres og forvirringen er afledt af de forskellige tværstriber.

DJÆVELEN PÅ VÆGGEN. Kig i et minut på det sorte punkt i midten af denne lille djævel og sørg for, at tegningen er så stærkt belyst som muligt. Luk derefter øjnene et kort øjeblik og se så på en hvid flade, f. eks. en hvid væg. Du vil da der se en sort djævel, et fænomen, som skyldes at den del af nethinden, som rammes af den hvide tegning, et øjeblik er blevet overanstrengt og derfor reagerer med sort. Den lille sorte djævel vil naturligvis meget hurtigt igen forsvinde fra væggen.

SPIRALEN. Intet menneske vil tvivle på, at der her er tegnet en spiral eller en slags vindeltrappe. Men en nærmere betragtning vil afsløre, at det aldeles ikke drejer sig om en spiral, men om et antal inden i hinanden liggende cirkler. Kigger du nøjere på tegningen vil du også se grunden til fejltagelsen: de enkelte cirkler består af sorte og hvide streger, der på hver sin måde alle afviger en lille smule fra cirkelns bue. Denne afvigelse understreges yderligere ved, at der for enden af hver streg hænger en lille trekant, der virker som om, den hørte med til grundmønstret. Dette har i øvrigt kun det formål yderligere at forvirre øjet.

ENØRERNE ER

Et besøg på

Den kongelige Mønt

med tegneren Alex Secher

DET ER en mani at betale brudeskoene med enører. Er denne skik årsagen til manglen på den lille mønt? Eller er forklaringen den, som direktøren for Den kgl. Mønt giver: – Folk smider simpelt hen enørerne væk!

Normalt skulle staten tjene penge, når folk kaster penge væk, men for enørernes vedkommende er forholdet det modsatte. Det er underskudsforretning at fabrikere enører.

Mønten slider bravt for at holde os alle tilstrækkeligt forsynet med småpenge. 200.000 stykker mønter er den daglige produktion, og Mønten arbejder i dobbelt-drift. Man vil nemlig ud af det møntvirvar, som er en endnu virksom følge af krigstiden med dens erstatningsvarer, også på mønternes område, samt af kongeskiftet. Alt dette medførte, at fire udgaver af hver møntværdi var i cirkulation.

Den kgl. Mønt – et ellers strengt afspærret område – har givet tegneren Alex Secher tilladelse til på stedet at tegne denne serie tegninger, som viser de vigtigste stadier i pengestykkernes fremstilling. Det mest overraskende var, at prægemaskinerne, møntens vigtigste maskiner, er mere end 100 år gamle, men stadig vel-fungerende maskiner. Hvor mange millioner dalere og kroner, mark, skilling og øre har de mon lavet siden 1841?

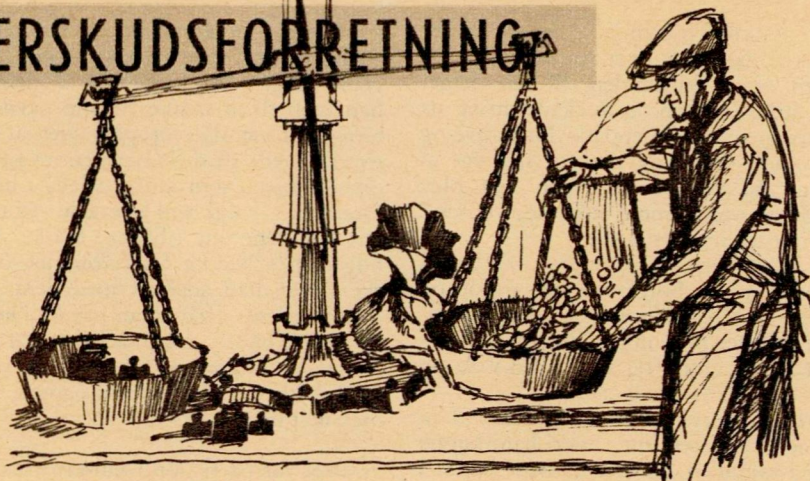
En mønts tilværelse begynder i en proces, som leder tanken hen på gammeldags guldsmageri. I grafitdigler smeltes metallerne sammen i 1400 graders varme til møntens bestemte legering, og under gnistregn hældes metallet ned i støbe-forme, hvor det bliver til blokke.

Efter at være afkølet, bliver blokkene valset til plader i mønternes rette tykkelse, og så hugges cirkulære „blanketter“, altså mønter uden præg, ud af pladerne. Disse runde tingester bliver syrebehandlet, og så giver prægemaskinen endelig mønten et billede på for- og bagside på een gang.

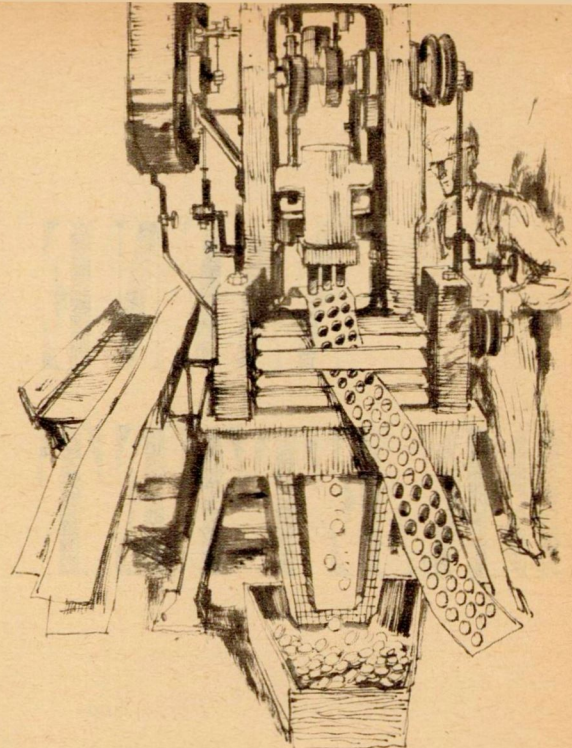
200.000 nyslåede pengestykker sendes dagligt på markedet, lige nok til at holde os alle forsynet. Men ud over pengestykkerne fremstiller Den kgl. Mønt også „finere ting“, herimellem medailler og af og til „rigtige“ sølvtokroner, hvis værdi virkelig er som angivet på mønten.

Set historisk er møntslagningen Kongens ret. Den økonomiske udvikling er imidlertid løbet løbsk, og den en gang indbringende kongelige eneret gælder i dag kun småtingene, mens de mere værdifulde pengesedler massefabrikeres af Nationalbanken.

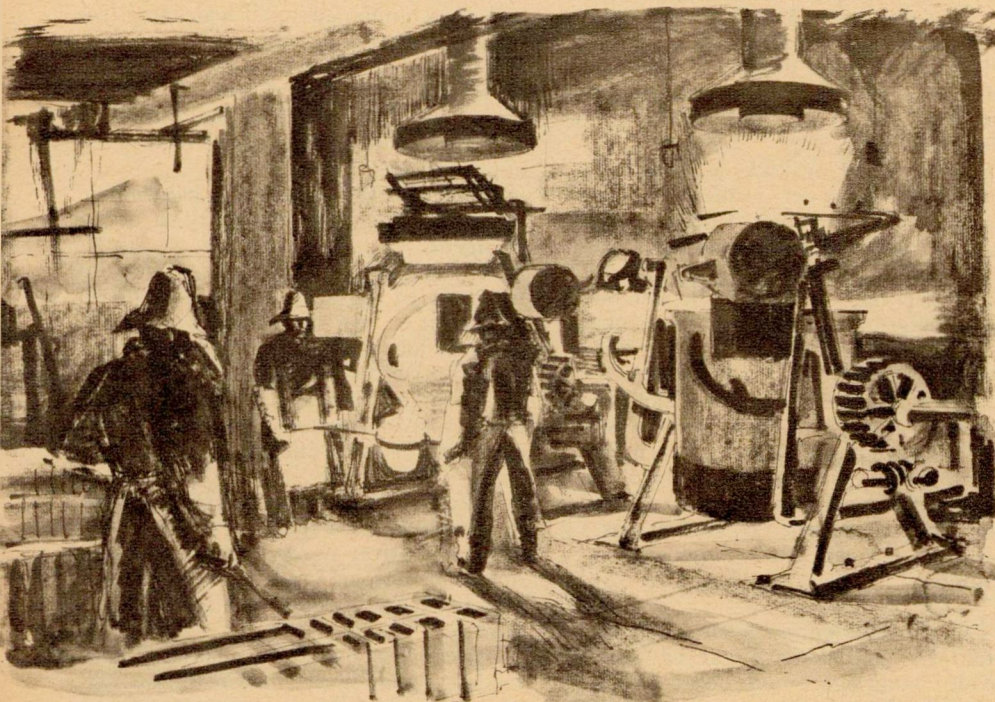
UNDERSKUDSFORRETNING

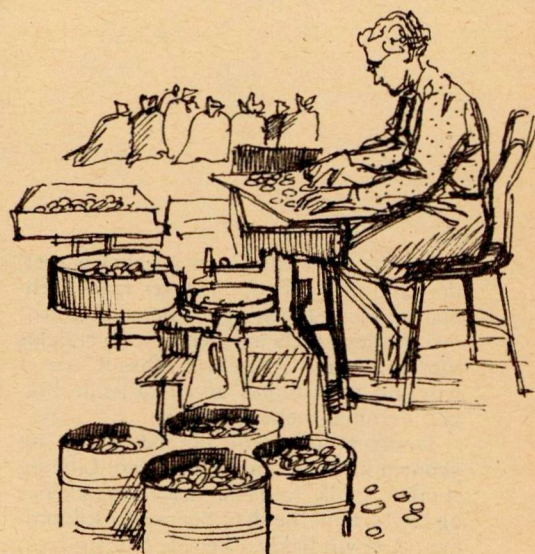
På gedigne kobbervægte afvejes slidte mønter til omseltning. Dette er statens tab, for nyt metal skal tilsættes, for at den lovlige gramvægt igen opnås.

Af det udvalgte metal udstanses runde skiver. Pengestykkets første udseende.

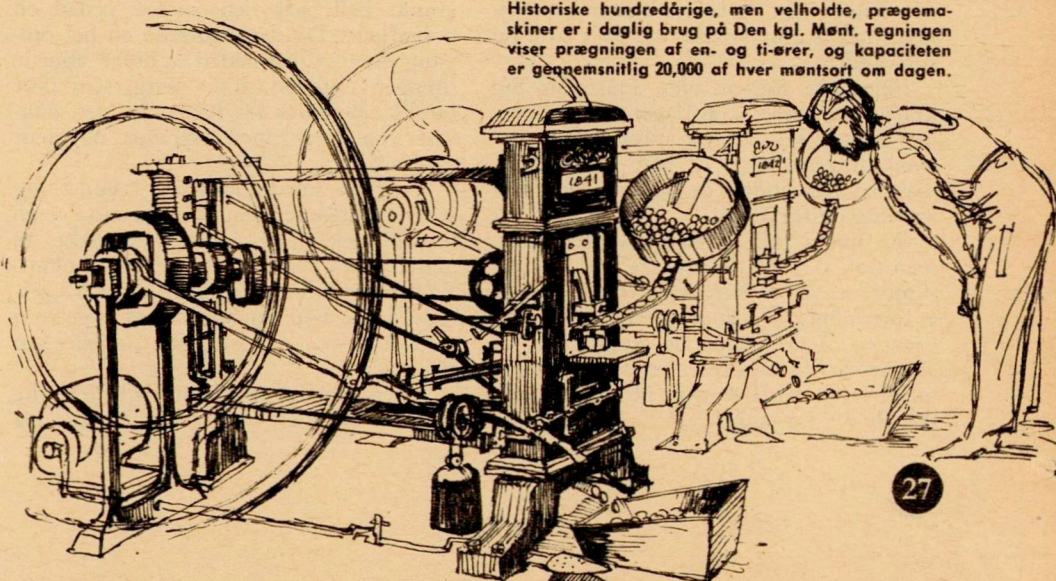
Hos „alkymisterne“ i støberiet, hvor det smeltede møntmetal udstøbes. Som beskyttelse for møntarbejderne tjener et metalnet for ansigtet, og imprægnerede handsker isolerer varmegraderne fra diglens håndtag.

Halvfærdige pengestykker sorteres (justeres) og eftertælles. Defekte eksemplarer kasseres for senere omseltning.

En af møntværkets allernyeste prægemaskiner. Den er lidt hurtigere i vendingen end de gamle maskiner, udover dette adskiller den sig ikke fra disse.

Historiske hundredårige, men velholdte, prægemaskiner er i daglig brug på Den kgl. Mønt. Tegningen viser prægningen af en- og ti-ører, og kapaciteten er gennemsnitlig 20,000 af hver møntsort om dagen.

NAVNE BRÆTTET

Fortælling

af Jørgen Vieg Hansen

IMLEN var sortblå med grå skykæmper, der langsomt rullede ind over land. Gennem vindens piben og hvinen i marehalmen hørtes havets buldren som en endeløs torden, der nu og da blev afbrudt, når et lynglimt efterfulgtes af en rullende brag deroppe mellem skyerne.

Drengen arbejdede sig besværligt op gennem klitterne mod klitranden. Lille og spinkel i blå falmende lærredsbenklæder og med hænderne dybt begravet i stiklommerne på vindjakken lænede han sig frem mod vinden. En halv snes skridt, så pustede han ud med vinden mod ryggen og travede endnu et stykke. Sandet piskedes op i byger og fyldte næse og mund. Af og til spyttede han og fulgte klatten med øjnene, når den hvirvledes ind over land og forsvandt.

Bølgenes torden blev kraftigere og kraftigere, hvide skumflager fløj op over den yderste klit og feg i store flager ind over klitterne, hvor de blev hængende i marehalmen, inden de drev videre som snefnug og forsvandt.

Snefnug i juli. Drengen smilede lidt, men trak så hovedet længere ned mellem skuldrene, da et lynglimt efterfulgtes af et tordenbrag. Det lugtede svedent, og da drengen nåede klitranden, kunne han se, at lyntet havde ramt båken et par hundrede meter mod syd. Det røg fra den, og den øverste del var splintret.

DET RYKKEDE i ham, da han så havet. Bølgerne nåede op over stranden og slog næsten op til klitranden. Et par måger hang stille i luften og dukkede nu og da ned for at redde sig en fisk. Med stive og langsomme vingeslag prøvede den ene at komme ud over havet, men den blev hængende over samme sted, steg og sank bare lidt med vindstødene.

Så langt drengen kunne se, var havet frådende hvidt. Bølger tårnede sig op og væltede så ned og forvandlede sig til grågrønne flader med mærkelige hvide figurer af skum. Lidt efter var fladen væk, og nye bølger tårnede sig op.

Drengen kravlede på alle fire hen til en gammel kanonstilling, hvor han kunne sidde i tophullet. Sandet dansede rundt i hullet i hvirvler, når vinden susede ind gennem de skrå skydeskår. Hovedet ragede lige op over kanten, og drengens hvide solblegede hår viftede som en tot marehalm for vinden. Hver gang et lyn glimtede, trykkede drengen sig ned i hullet, men rettede sig op og kikkede igen ud over havet, når tordenbulderet var dødt hen.

Drengen sad og kikkede forundret på havet. Hvad var det, gamle Kræn havde sagt? At der var bølger så høje som huse, når det rigtig stormede. Han havde været hos Kræn og Kirsten i fire uger af sommerferien nu, og nok havde der været store bølger, der kunne slå ham omkuld, men det her var mere, end han havde ventet.

Det var kun, fordi han ikke havde troet på, at bølgerne kunne blive så store, at han var gået ud i aften. Men Kræn havde ikke villet gøre grin med ham. Stranden, hvor han hver dag havde samlet sten, fordi de lignede rav, var helt væk, og bølgerne slyngede store tangklatter op i klitterne.

HAN HALEDE en gammel irret kikkert frem fra vindjakken og så ud over de hvide skumflager mod noget hvidt og sort, der dansede op og ned i bølgerne. Kikkerten var næsten ikke til at holde, sådan blæste det, og af og til måtte han tørre en skumklat af glassene. Det gav et sæt i ham, da han opdagede, at det var en båd, der blev kastet rundt og af og til forsvandt helt, når den kurede nedad en bølgeflade. Da den snurrede en hel omgang rundt på vej nedad en bølge, åbnede drengen munden til et skrig, som ikke hørtes i bulderet fra havet. Jo, den dukkede op igen, men styrehus og mast var væk.

Drengen smed kikkerten i hullet, og sprang afsted gennem klitterne mod vejen bag klitrækken. Han mærkede ikke, at marehalmen piskede de bare ben til blods. En gang faldt han, da rusten pigtråd spærrede vejen, men han var hurtigt oppe igen og løb videre. Fra hulvejen drejede han nordpå.

Af en eller anden grund var båden ikke nået ind sammen med de andre både fra

fiskerlejet. Nu lå den ude mellem revlerne og blev kastet rundt som en bold. Drengens ansigt fortrak sig som i smerte, da han kom til at tænke på alle navnebrætterne, der var slået op på gavlen af Kræn strandfogeds gård. Navnebrætter fra store og små både, som aldrig nåede i havn. – Drengen var lige ved at græde ved tanken om mændene ude i båden. Måske var det nogen, han kendte fra fiskerlejet, og måske havde han snakket med dem, inden de stak til søs i går. Han havde ikke kunnet kende båden, fordi den ikke var synlig ret længe ad gangen ude på bølgerne, og fordi kikkerten dansede op og ned, så han blev helt ør i hovedet.

KRÆN var på vej op i klitterne, da drengen nåede gården. Han var så forpustet, at han knap kunne tale:

– Kræn, Kræn, der er en båd, der er ved at gå under ud for båken, råbte han med skinger drengestemme.

– Ja, vi har fået melding om det. Redningsbåden er ved at gå ud oppe nordpå, og vi prøver, om vi kan nå den med raketten fra stranden. De kommer med raketapparatet nu.

Kræn var ved at sige, at han hellere måtte gå ind, da han kom til at se på drengen:

– Nå ja, du kan godt gå med, men du må passe på dig selv. Der er ikke tid til at se efter en klør som dig.

Kræn løb gennem klitterne med drengen efter sig. Et par biler kom susende og stoppede ved hulvejen, og mænd væltede ud og forsvandt ud mod stranden. Raketapparatet var der allerede, da de nåede frem.

– Vi kan ikke nå dem herfra, mente en, og Kræn gav ham ret.

– Hun driver nordpå. Måske når redningsbåden frem, inden de vælter rundt. Vi kan ikke gøre andet end at følge med nordpå.

Mændene trampede afsted langs klitranden, et par slæbte med redningsraketten. Der blev ikke sagt meget. Ingen spurgte, om de ude i båden ville klare den.

BÅDEN var nærmere land nu, men man kunne ikke se besætningen. Da den et øjeblik balancerede på en bølgetop, tegnede den sig som en silhouet mod horisonten, så forsvandt den. Drengen holdt vejret og skreg så, da den kom til syne med kølen i vejret. Et par af mændene kikkede på ham, men sagde ikke noget.

– Kræn, Kræn, hvad skal vi gøre?

– Vi kan ikke gøre noget, men måske vender båden rundt igen. – Men Kræn troede ikke selv på det, kunne drengen høre.

– Drukner de nu?

Kræn svarede ikke, men spejdede ud mod båden:

– Du må hellere løbe hjem nu, inden du begynder at fryse. Sig til Kirstine, at det godt kan vare længe, inden jeg kommer hjem. Kræn tog ham om skuldrene:

– Løb så, knægt, og gå i seng, når du har fået noget mad.

Drengen nikkede og forsvandt. Ingen af mændene sagde noget, mens de fulgte båden med øjnene, før Kræn bad en af dem sørge for, at redningsbåden blev kaldt ind.

– Den kan ikke gøre noget nu, sagde han træt.

KIRSTINE sagde ikke noget, da drengen kom ind, hvid i ansigtet, og ville i seng med det samme. Strøg ham blot over håret, da han gik forbi hende og ind i kammeret ved siden af køkkenet. Lidt efter kikkede hun ind til ham. Drengen lå sammenkrøbet under tæppet og græd:

– Tror du, de var kommet i land, hvis jeg havde set båden noget før?

– Jeg ved det ikke, min dreng. Vi mennesker kan udrette så lidt, når det kommer til stykket, men sov nu. – Hun rettede på tæppet og strøg ham over håret, inden hun gik ud i køkkenet igen.

DET VAR tidligt på morgenen, da drengen vågnede. Ude fra køkkenet lød stemmer. Han kom hurtigt i tøj og lindede på døren. Kræn og et par af naboerne kikkede på ham. Kirstine var ved at lave kaffe.

– Kom de i land, Kræn, levende altså?

– Nej. Båden drev i land lidt nord for den store bunker. De var i den alle tre. – Det var en båd nede sydfra.

Drengen så ikke op, mens han drak sin morgenkaffe. Det kneb lidt med stemmen, da han spurgte, om han måtte gå en tur langs stranden. Kræn kikkede på ham:

– Det kan du godt. Du kan vente på mig oppe ved båken, så tager vi en tur og ser, om der skulle være drevet noget i land.

Stranden var oversået med tang. Drengen løftede på det for at se, om der lå rav under. Under en stor bunke tang fandt han nogle rester fra bådens styrehus. Navnebrættet var der. Hvidt med røde bogstaver. Det var omtrent revet af, så han fik det hurtigt løsnet og gik videre op til båken.

DA KRÆN nåede derop, sad han med navnebrættet over knæene og lod fingeren følge de udskårne bogstaver:

– E-L-L-I-N-O-R af ... stavede han sagte.

– Nå, du har fundet navnebrættet, sagde Kræn. Drengen nikkede, men sagde ikke noget.

– Ja, der er drevet mange i land på den måde. – Kræn så pludselig træt og gammel ud. – Og det gør lige ondt hver gang. Sommetider er det svært at leve herude ved havet. Men vi skal afsted, vi har et langt stykke at gå.

De gik langs klitranden til hulvejen og derfra ned på stranden. Kræn forrest. Drengen bagefter med navnebrættet i hånden og det samme trætte udtryk i ansigtet som Kræn.

**Brug danske
vatfiltre til
dansk mælk**

forlang

**DANA
VATTILFILTRE**

OLIEFYR

AMANDA

oliefyrr til mindre kedler

EGRO-DAN

oliefyrr til større kedler.

Levering, montering og service
overalt i landet.

Få nærmere oplysning i
BRUGSEN.

TTECTUM

AMBA · VIBY J.

Den ny

GINGE

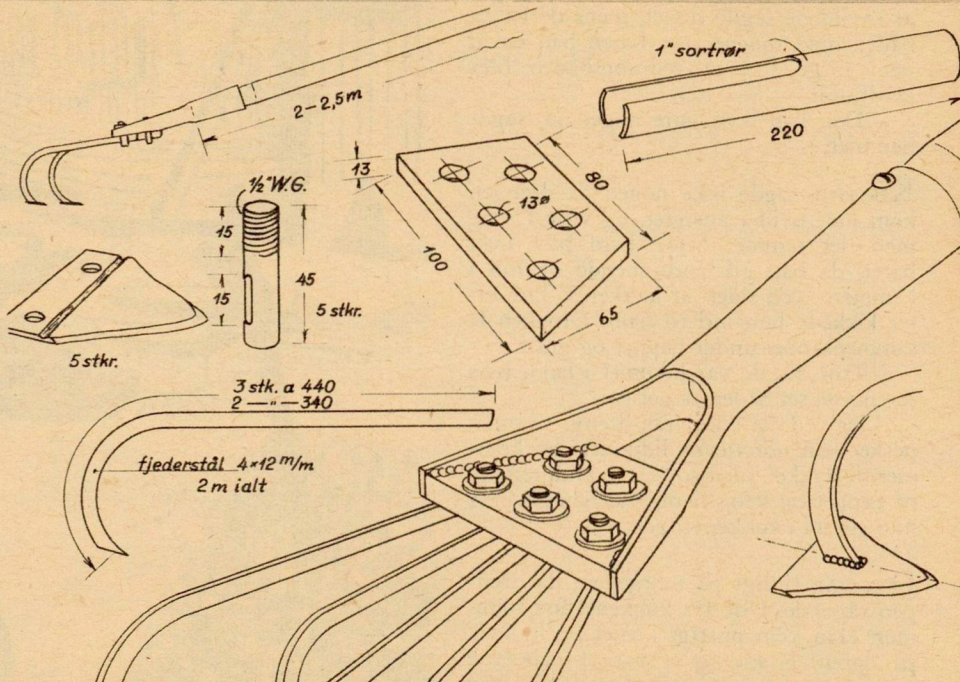
plæneklipper
nynner hen over
plænen...

Trænger De til en splinterny plæneklipper, så prøv den ny GINGE. Takket være den præcise forarbejdning, den ny microslibning samt det fuldendte smøresystem støjer den ikke, men nynner så musikalsk, at selv Deres nabo vil kunne lide det...

Se den hos
Deres leverandør

HJEMMETS TEKNIK • HJEMMETS TEKNIK • HJEMMETS TEKNIK

Her er enkeltdele til have-kultivatoren. Øverst til venstre kultivatoren set fra siden og til højre rørstykke, hvis arme bøjes ud. I midten først et af de fem blade, så fastspændingsboltten, fladjernstykket og derefter kommer en af grenene. Nederst til højre ses sammensvejsningen af rør og fladjern samt gren og blad.

Kultivatoren, der bli'r i jorden

ENHVER havemand ved, hvor trættende det er at arbejde med kultivator. Der skal trykkes temmelig kraftigt og konstant på skaftet for at holde kultivatorens tænder i den rette jorddybde.

Tegningerne herover viser en hjemmelavet kultivator, der har den store fordel, at den selv holder sig i jorden, og desuden er den indrettet således, at dens enkelte flige – eller tænder – kan indstilles, forskydes eller afmonteres, helt uafhængig af hinanden. Det sidste har sin fordel, når man pludselig skal til at udføre kultivararbejde på steder, hvor der ikke er megen plads.

Der er ikke mange „ben“ i dette redskab. Et stykke 1-tomme rør skæres ud som vist øverst til højre, de to arme bukkes ud til en indbyrdes afstand på 100 mm. Det mellemliggende fladjern passes til og forsynes med de fem huller, hvorefter det svejses fast mellem armene. Øjeboltens fremstilling er vist i midten til venstre. 5 stk. 1/2 tomme maskinbolte forsynes med 3-4 5 mm huller i siden, hvorefter man laver et aflangt hul med en flad fil. Gennem dette hul stikkes kultivatorens grene, og når boltten tilspændes gennem fladjernet, bliver grenene, som laves af stål eller smedjern, på plads. Grenene bukkes i den viste facon. Skærene laves ligeledes af stål, f. eks. af de kasserede knivblade fra en høstmaskine. Bladene

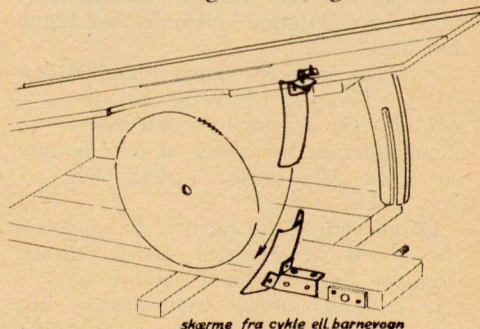
slibes tværs over, således at de kan knækkes i facon i skruestikken. Til slut skal bladene svejses fast på grenene, men det kan man få smeden til at klare i en håndevending.

Bladenes skrå stilling forhindrer kultivatoren i at smutte op af jorden under arbejdet, og redskabet er i det hele taget uhyre nemt at arbejde med.

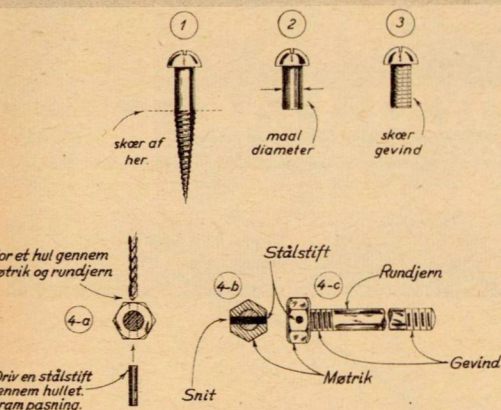
Sikkerhed ved rundsa

Der er ingen undskyldninger for at sløse med sikkerheden ved rundsave og slibesten.

Et par stumper skærm fra cykle eller barnevogn kan nemt med hjælp af beslag monteres omkring det farlige rundsavs-

skærme fra cykle ell. barnevogn

I en snæver vending

Står man en dag og mangler en maskinskrue eller en bolt i en bestemt længde, kan man udmærket klare situationen, hvis man er i besiddelse af det nødvendige værktøj til gevindskæring. Tegningerne viser, hvorledes man bærer sig ad med at omdanne en almindelig træskrue til en maskinskrue. Det koniske gevind på træskruen fjernes, diameteren måles, og derefter går man i gang med snitbakkerne.

Af en afskåret skrue nr. 6 kan man skære 1/8" Whitworth-gevind. Nr. 8 giver 5/32, nr. 10 3/16, nr. 12 7/32, nr. 14 1/4, nr. 18 5/16 og nr. 24 3/8".

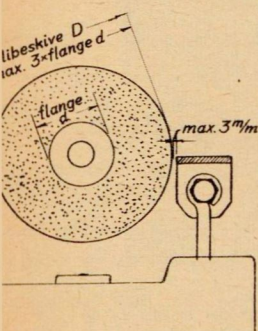
Bolten forneden på tegningen er fremstillet af et stykke meterstål e. l. En møtrik gennembøres og skrues ind i gevindet i stålets ende. Hullet bores nu gennem stålet, og en stift passes stramt ind. Derefter skæres det nødvendige gevind i stålets modsatte ende, og bolten er færdig til brug.

Der er mange muligheder for at „improvisere“, når bare man har øjnene åbne for de foreliggende muligheder.

og slibesten

blad, og desuden har skærmene den fordel, at de sender smuldet bagud.

De fleste slibeskiver under 200 mm i diameter er i dag beregnet for hastigheder helt op til 3800 omdr./min. – men med en 130 mm skive og 1400 omdrejninger er sprængningsfaren ikke større end ved de små bordslibemaskiner. Skiven skal være forsynet med bløde kartonmellem-lag, hvor flangerne spænder på den, og flangerne skal være mindst 1/3 af skivediameteren. Endvidere må åbningen mellem skiven og anlægget ikke overstige 3 mm.

små fiduser

MALING AF PLASTIC er lidt af et problem, for det er nemlig ikke ganske ligegyldigt, hvilke former for maling man anvender på varer, fremstillet af de nye formstoffer.

Man får sjældent noget godt resultat ud af at male plastic med celluloselakker. Cellulosen indgår en uheldig forbindelse med plastic'en, og i særlige ondartede tilfælde kan man helt ødelægge materialet. Visse rene oliefarver er tilbøjelige til at skalle af, hvorimod farver og lak – fremstillet på syntetisk basis – er udmærkede på plastic.

De såkaldte plasticfarver er selvsagt også fortrinlige, men de er ofte svære at få til at dække – særligt i tilfælde, hvor plasticstoffet er mørkt indfarvet fra fabrikantens side.

HVIS DE BLIVER TRÆT af at arbejde med spade eller skuffejern i haven, så kan grunden udmærket være den, at redskaberne er for sløve. Prøv at slibe både spade og skuffejern på en roterende slibeskive. Det behøver ikke være nogen særlig fin æg, De laver, men en let slibning vil som oftest effektivisere redskabet ganske betydeligt.

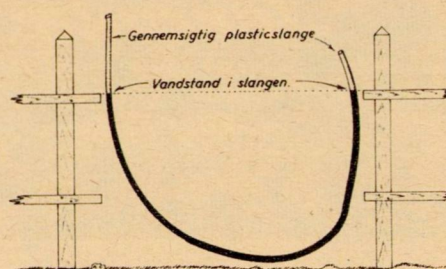
DRÆNING UNDER VANDPOSTEN i haven er en af de ting, man ikke bør forsømme. Grav et cirkelrundt hul under hanen, 50 cm i diameter og ca. 40–60 cm dybt, og fyld hullet op med grus. På denne måde holdes spildevand og dryp borte fra overfladen, og man undgår mudder og søle.

BRUG HAVESLANGEN SOM WATERPAS Efter at der er kommet gennemsigtige haveslanger af plastic i handelen, kan man med fordel bruge sin haveslange som waterpas, særlig hvor det drejer sig om at udføre to arbejder et stykke fra hinanden – men i nøjagtig samme højde.

Drejer det sig f. eks. om rejsning af et stakit, er fremgangsmåden følgende: Man fylder slangen næsten helt med vand og fastsurrer dens ene ende tæt op mod den lægte, man ønsker at måle efter – og således at vandspejlet står i højde med lægtens overkant. En hjælper holder øje med væskehøjden, medens man i slangens anden ende retter den nye lægte ind efter vandsøjlen (se tegn.). Metoden kan anvendes over temmelig lange afstande – hvis man ellers disponerer over den fornødne mængde slange. Fremgangsmåden er betydeligt mere effektiv end den gam-

VED HENNING KNUDSEN

meldags, vaklende opstilling af almindeligt waterpas.

Måske kniber det med at se vandstanden i den gennemsigtige plastic-slange, men denne lille ulempe kan let klares ved at farve vandet, f. eks. med blæk eller et sort farvepulver.

Lysbro

SKOVLE

BEDST KENDT

★ **KENDT SOM DE BEDSTE**

LYSBRO FABRIKER . SILKEBORG

et godt stop - og en god historie

ROYAL OAK,
en dejlig aromatisk,
lys Virginia shag.
50 g granuleret **2.65**

LANCASTER,
en ualmindelig mild
og velsmagende tobak.
45 g granuleret
eller i plade **2.35**

- og så får De endda dividende

2 kvalitetstobakker fra Brugsen

